

**VINT ANYS DE
L'ASSOCIACIÓ DE VEÏNS
DE SANT JUST**

A Joan Gironés i Sabater,

*per la seva senzillesa humana i
el seu compromís social i nacional*

CARLES BENÍTEZ i BAUDÉS

L'Associació de Veïns de Sant Just

De la reivindicació a l'oferiment de serveis

El moviment urbà català modern es va formar a l'entorn de la Llei d'associacions de 1964, segons un estudi recent sobre les associacions de veïns de Barcelona. Anteriorment, només van donar-se algunes reivindicacions, en diferents graus, a diversos indrets. En aquesta direcció, el treball posa com exemple la tasca que va desenvolupar la Societat Cooperativa de Torre Baró l'any 1949 per assolir que Renfe construís un baixador en un barri tant llunyà com mal comunicat, tot i que al veïnat li va costar dues pessetes per cada pam que posseïa. Les funcions de la cooperativa eren ben bé les d'una associació de propietaris. També existien associacions veïnals que guarnien els carrers durant les festes majors, però les de caire reivindicatiu se situaven al darrere de les comunitats de propietaris per qüestions molt puntuals i concretes.

En plena dictadura franquista, sota la nova imatge d'obertura que es volia donar, s'aprovava la Llei d'associacions, i aquest és el camí triat pel moviment veïnal català per constituir un organisme que vetllés pels seus interessos. Uns dels precursors van ser els veïns de Maresma, un barri de Barcelona sorgit d'unes poques operacions immobiliàries, que van decidir associar-se en adonar-se que estaven abandonats a la seva sort.

Aquests aires reivindicatius també van arribar a Sant Just Desvern, i l'any 1964 es va constituir l'Associación de Vecinos de Sant Just Desvern amb l'objectiu de canalitzar la protesta ciutadana contra la proliferació dels fums contaminants de la fàbrica de ciment Sanson. Però un cop l'empresa es va traslladar a Santa Creu d'Olorda, aquesta associació va deixar d'existir.

Mentrestant, el moviment veïnal pren una embranzida a Barcelona i a la resta el país. A Sant Just Desvern, la problemàtica urbanística i l'alè de llibertat que es respirava al final dels anys setanta torna a ressorgir la idea de formar una associació de veïns (1977), però aquesta vegada amb una visió molt més oberta. L'objectiu anava molt més enllà que la pura reivindicació, es tractava d'assolir espais de participació en la vida ciutadana.

Però tal com diu Manuel Vázquez Montalbán¹, *“la vitalitat d’aquelles lluites democràtiques mogudes per la societat civil, encara evidentment emparades i a la vegada articulades per formacions polítiques clandestines, va suscitar l’esperança que una vegada arribada la democràcia, aquests moviments socials contribuirien a donar-li un caràcter de democràcia plenament participativa. No va ser així, en part per les regles del joc imposades per la Transició, en part per la covardia de les formacions polítiques d’esquerra que van témer el basisme desestabilitzador dels moviments socials i molt preferentment el dels veïns. La pèrdua de protagonisme dels moviments socials va repercutir en la progressiva mediocritat de la democràcia participativa.”*

Durant la primera legislatura municipal del nou marc jurídic, que s’havia configurat després de la mort del general Franco, l’AV Sant Just va entrar en un període de crisi de participació per la qual cosa, els seus membres van decidir *congelar-la*² (1984). Quatre anys més tard, un nou col·lectiu de santjustencs i santjustenques, la fan ressorgir de nou, amb l’objectiu de vitalitzar el moviment veïnal en un nou context social i polític, sense perdre la seva filosofia reivindicativa per assolir una veritable democràcia participativa, però conscients que la nova realitat els portava al seguiment de la política municipal, la coordinació amb les associacions de veïns de la comarca per endegar campanyes conjuntes i a oferir prioritàriament tota classe de serveis perquè el veïns poguessin defensar-se davant de qualsevol arbitrarietat de l’Administració.

La història d’aquests vint anys ha estat recollida a través dels documents escrits i per alguns dels seus protagonistes, sense pretendre mirar al passat amb nostàlgia, sinó amb la idea de fer un correcte ús de la memòria col·lectiva.

1.-Antecedents

Una qüestió puntual

L’any 1963, l’alcalde Josep Lluís Surroca comentava en una entrevista que havia ofert a la revista *San Justo Desvern*³, que la població reunia les millors condicions per ser considerada una zona residencial i que per aquest motiu calia mantenir aquesta

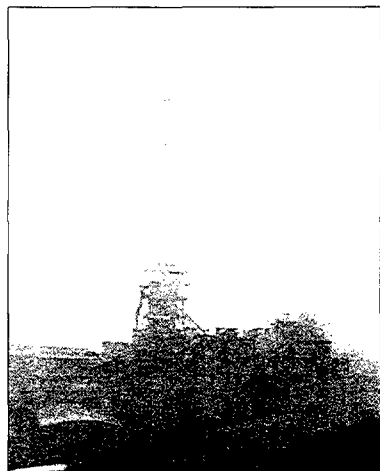
tònica, sense descuidar la possibilitat d'un equilibri industrial que permetés al municipi el suport econòmic necessari per mantenir aquesta condició. Ara bé, els fums contaminants que emanaven de la fàbrica de ciment Sanson podien qüestionar aquesta condició i, a més, també perjudicaven la salut del veïnat. Per afrontar el problema un grup de veïns sota la iniciativa de Josep M. Modolell i Lluc van constituir l'Associació de Veïns (AV) de Sant Just Desvern⁴.

Les primeres reunions es van celebrar a l'Ateneu i van comptar amb una gran assistència del veïnat per la qual cosa es van començar a organitzar diverses comissions de treball i es van poder afrontar diverses qüestions que afectaven directa o indirectament la població, especialment en el camp urbanístic. Un dels primers objectius fou legalitzar l'AV per evitar que fos titllada d'organització clandestina i per agilitzar els tràmits en la sol·licituds de permisos que s'havien de fer per reunir-se i/o convocar una reunió pública.

Per legalitzar l'AV calien uns estatuts i per elaborar-los es va haver de demanar consells, per veure de quina manera es podien redactar. En aquells moments encara no s'havia aprovat la Ley de Asociaciones i existien buits legals. Antoni Malaret i Amigó es va encarregar d'aquesta tasca i es van poder redactar uns primers estatuts a través de l'empresa de consultoria Promotor de Asociacions T. Domingo⁵, que mesos més tard els va haver de rectificar per adequar-los a l'esmentada llei que es va aprovar posteriorment.

El 2 de febrer de 1965, Rafael Malaret i Amigó en nom de la Comissió gestora sol·licitava la legalització i mentrestant es planificava la campanya en contra de la fàbrica Sanson. A partir del 12 d'abril es van adreçar les primeres cartes i telegrams a l'Ajuntament, d'una manera individualitzada, demanant el trasllat de la fàbrica. A causa de les protestes, l'Ajuntament va sol·licitar una inspecció que va recomanar a l'empresa la introducció d'una sèrie de mesures. Un any més tard, la fàbrica es va comprometre a tancar les seves instal·lacions perquè havien

*Els fums
que genera-
va la
fàbrica de
ciment
Sanson van
provocar la
creació de
la primera
Associació
de Veïns.
Les protes-
tes del
veïnat van
aconsellar
el seu
trasllat a
Santa Creu
de l'Orda.
(Col·lecció
Antoni
Malaret i
Amigó)*

Bulleta de col.laboració econòmica amb

l'Associació de

Veïns de 1965

(AMSJ. Col.lecció Antoni Malaret i Amigó)

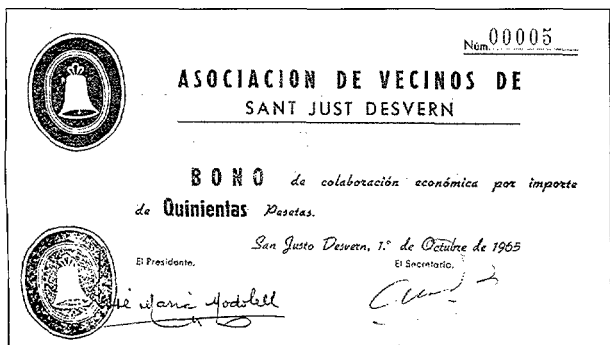
resultat nul·les les mesures introduïdes en el procés de fabricació de ciment i també per no tenir la superfície suficient per a l'ampliació de la fàbrica que es volia efectuar. D'aquesta manera la Sanson es va traslladar al terme municipal de Sant Feliu de Llobregat, sota les pedreres de Santa Creu d'Olorda⁶.

L'èxit del desenvolupament de la campanya va motivar l'AV a realitzar més activitats. Així, sota aquesta perspectiva, un cop legalitzada l'AV, es va celebrar la primera assemblea, l'11 de novembre de 1965, als locals de la biblioteca, que s'havien inaugurat recentment sobre del Parador. A la reunió hi van assistir nombrosos veïns i es va estructurar l'associació per barris: Centre⁷, Carretera⁸. la Miranda⁹ i Plaça Padrosa¹⁰. En aquesta estructura, també es tenien en compte les entitats esportives¹¹, religioses i culturals com també als botiguers i industrials i se'ls demanava que havien d'eleger els seus representants per participar a la Junta. A més, es van perfilar novament les comissions de treball: sanitat, urbanisme, ensenyament..., i es van definir unes prioritats, entre les quals destaquem: la de demanar a l'Ajuntament de crear una Comissió popular per organitzar la Festa Major, procurar que es realitzés una desratització de les clavegueres i sol·licitar més serveis d'autobusos. Però tota aquesta estructura va restar sobre el paper, malgrat els més de 400 socis amb què comptava l'AV.

Un cop es va solucionar el problema fonamental que havia agrupar el veïnat, tot va quedar en una declaració de bones intencions i l'associació es va autodissoldre per si mateixa. Després d'aquella assemblea, van anar passant els mesos i no es va convocar cap reunió més.

Al cap dels anys, s'ha especulat sobre la flor d'estiu que va

representar el primer moviment veïnal santjustenc després de la Guerra Civil, en la direcció que obeïa només a la idea d'oferir i vendre Sant Just Desvern com a zona residencial amb un afany especulatiu sobre el terreny i donat que els fums de la fàbrica feien perillar el mercat, s'havia constituït l'Associació.

Quatre anys més tard, el 6 d'agost de 1968, coincidint amb la celebració de la Festa Major, *El Correo Catalán* publicava un reportatge del periodista santjustenc Pere Font Grasa sobre Sant Just Desvern sota el títol *Sant Just Desvern, "Ciudad Jardín"*. En aquest cas, el periodista, per la passió que sentia -i sent- pel seu poble, feia una descripció bucòlica de la població, una descripció d'enamorat, de persona que estima el seu poble: "...*Sant Just celebra la seva Festa Major. Sant Just gaudeix en aquests dies d'un descans en el seu treball diari per assolir les seves aspiracions de població rica de treball i cultura. Sant Just ha fet una aturada perquè els seus veïns puguin gaudir d'unes vacances alegres i divertides. Però Sant Just no necessita d'aquestes festes anuals per gaudir d'un benestar diari. La seva situació geogràfica i la seva estructuració de "ciutat jardí" la converteixen en una de les poblacions més belles de l'entorn barceloní"*.

Però aquest indret bucòlic començaria a patir l'especulació dels terrenys, l'ofensiva de la gran Barcelona, la instal·lació d'indústries perilloses, el problema sanitari de l'època franquista, tot i que en menor grau en relació a la resta de la comarca. Elements que van propiciar la creació d'un moviment associatiu als anys setanta, en plena decadència del franquisme i en plena lluita per la llibertat. Un moviment generat des de la base i des d'on es patia directament el problema.

2.-Una alenada de llibertat

En cerca d'espais de participació

Durant la dècada dels anys setanta, l'associacionisme local vivia un revulsiu generat per les noves generacions que havien nascut després de la Guerra Civil. Un revulsiu compartit arreu del país per la situació en què aquest es trobava, per una dictadura que comença a fer aigües per tot arreu, per la influència dels fets del Maig del 68, pel moviment de protesta estudiantil a les universitats nord-americanes, per la lluita contra el racisme, el moviment hippie, per l'assassinat de Salvador Allende, per la revolució dels Clavells a Portugal i pels corrents musicals dels Beatles, entre altres.

Dins d'aquest context, l'Ateneu Santjustenc va veure incrementada la seva activitat social i cultural. Organitzava les Festes de Tar-

dor, que a partir de l'any 1974 s'havien plantejat sota la idea que esdevinguessin unes autèntiques festes populars, i l'any 1975 va apareixer el primer número de la revista *Ateneu*¹² amb una clara voluntat d'informar i promoure la comunicació veïnal. Aquestes dues activitats conjuntament amb altres que es desenvolupaven en el seu si, intentaven donar una nova imatge de l'entitat. Cal destacar la revifalla a les diverses seccions, la Secció Excursionista de l'Ateneu Santjustenc (SEAS), l'Orfeó Enric Morera... i, paral·lelament, sorgeixen altres entitats locals com l'Agrupament Escolta Martin Luther King i el club esplai Ara Mateix que segueixen, dins del seu àmbit d'actuació, les passes de l'Ateneu.

Sota l'increment de l'activitat associativa, les noves generacions van prenent consciència de la situació social i política que viu el país i se cerquen nous canals de participació per exterioritzar el rebuig a la dictadura, contra les iniciatives governamentals que procuraven mantenir el règim franquista amb unes lleis arbitràries, uns plantejaments urbanístics desorbitats, la marginació de la cultura i de la llengua catalana i la repressió que patien certs sectors de la població en qüestionar obertament el marc jurídic que s'havia imposat a la fi de la Guerra, i per la qual cosa se cercava també una nova manera d'entendre la societat i les relacions veïnals.

A Sant Just Desvern, les mobilitzacions que es van iniciar a l'entorn de l'anomenat Pla Comarcal l'any 1975 van sorprendre els seus organitzadors, la Comissió de Cultura de l'Ateneu, per la participació santjustenca que hi va haver. La Comissió havia organitzat conferències per informar sobre els aspectes generals de l'esmentat Pla així com dels punts concrets que afectaven el poble. L'assistència i l'interès demostrat pels temes relacionats amb l'urbanisme, animaren els organitzadors a constituir-se, mesos més tard, en la Comissió d'Urbanisme de Sant Just Desvern.

Com a conseqüència de les informacions sobre el Pla Comarcal, es va publicar el treball "*Sant Just i el Pla Comarcal*"¹³, en què, a més de recollir l'esmentada informació, es van incloure els resultats d'una enquesta realitzada als nens i nenes de les escoles de la població sobre parcs infantils, zones verdes... El treball, amb diverses signatures que es van recollir entre el veïnat, es va adreçar junt amb una instància a l'alcalde, Rodolfo Sánchez Cuéllar¹⁴, en què es feia constar textualment:

“Malgrat que a primera vista el nostre poble no sembla deficitari en serveis, comparat amb altres poblacions veïnes, és evident que no existeixen els equipaments necessaris i que són les famíles menys dotades econòmicament les que pateixen majorment aquests déficits”¹⁵.

Entre diverses consideracions, la instància reclamava que l'Ajuntament portés a terme les accions necessàries per cobrir aquells déficits, fent especial èmfasi en la necessitat d'obrir a l'ús públic el parc que circumda els edificis propietat de la Congregació de Religioses de “Los Ancianos Desemparados”. Aquesta petició es fonamentava en el compromís que havia adquirit l'esmentada Congregació quan li foren concedits els permisos d'obres corresponents el gener de 1966¹⁶.

Al cap d'uns mesos de silenci, després de l'ampli ressò informatiu que va suscitar la publicació del projecte sobre el Pla Comarcal encara pendent d'aprovació, la secció de Cultura de l'Ateneu redactava un comunicat¹⁷ dirigit a l'opinió pública en què es demanava que l'Ajuntament havia d'informar el veïnat sobre les zones afectades i que s'havia de fer càrrec dels indrets declarats d'ús públic. També se sol·licitava a la Corporació Metropolitana que exposés novament el Pla a la informació pública un cop revisat, perquè el veïnat i les entitats locals representatives poguessin donar el seu punt de vista, i finalment el comunicat acabava amb una crida perquè l'Associació de Veïns i altres entitats es fessin càrrec del seguiment del Pla per a una correcta resolució dels problemes de la col·lectivitat¹⁸. Aquest és el primer document que fa menció de l'Associació de Veïns que encara no havia estat creada, però que la Comissió ja tenia en compte com a entitat que havia de canalitzar les reivindicacions del veïnat.

Mentrestant, els terrenys del terme municipal de Sant Just es cotitzaven en el mercat i circulaven diversos rumors sobre operacions especulatives. Així, *Entre partes médicos* sobre la

ATENEU

Butlletí informatiu
O/16 de Julio, 57 **decembre**

Ateneu Santjustenc **Nº 3**

edició: 1964

Vista d'una de les Cases Velles que componen els terrenys on es vol edificar el Clínic. A l'esquerra la forta erosió produïda per les ràpides caigudes de l'aigua.

ALGUNES CONSIDERACIONS SOBRE L'UBICACIÓ DEL CLÍNIC

(Informació fotogràfica)

Sota els mantingiments, cooperem a patir la necessitat que té l'AMBA LENA, Catalunya i tota Espanya de centres hospitalaris. Certament, aquest és el criteri de l'ORGANITZACIÓ MUNDIAL DE LA SALUT, a Catalunya, haurem de tenir uns 55.000 llits i com en tenim 27.000 el que vol dir que haurem de doblar la capacitat hospitalària actual.

Però, tot i això, no es pot permetre que en nom d'aquesta necessitat, es preniau mitjans incontrolats, que més de no solucionar d'una manera adequada els nostres problemes, no tenim en compte altres factors que poden ser tant importants com el de la Sanitat.

Als efectes d'aquesta manca de planificació i de coherència, volem a punt de obrir-les a Sant Just concretament.

S'INDICA VOL REFUGI EN UNA ZONA FORESTAL PER DESPREGAMENT DE NOU HOSPITAL CLÍNIC DE SANITACIÓ I ALTRES D'INTERÉS I D'IMPACTES.

ARTICLE 14. 2a

Portada del núm. 3 de la publicació local "Ateneu", on es parla de la possible ubicació de l'Hospital Clínic a Sant Just Desvern (Arxiu de La Vall de Verç)

malaltia del *general Franco i la seva mort*, es va tenir coneixement de l'existència d'una oferta feta al propietari d'uns terrenys, a l'anomenada Vall de Fiveller¹⁹, qualificats en el Pla Comarcal com a zona forestal, per fer donació d'una superfície de 32 hectàrees per ubicar-hi l'Hospital Clínic conjuntament amb la Facultat de Medicina, amb la condició d'obtenir la requalificació de la resta dels terrenys com a equipaments privats per situar-hi altres serveis sanitaris. Conscients d'una possible operació especulativa que hi podia haver al darrere de la donació, la recent creada Comissió d'Urbanisme²⁰ va iniciar una campanya pública d'informació i conscienciació amb conferències de premsa, articles als diaris, sessions d'informació... sota el criteri que "com menys zones verdes hi hagués a l'entorn de Barcelona, més hospitals caldrien"²¹. Tota aquesta campanya va obligar l'Ajuntament a convocar una reunió informativa i que al cap d'uns mesos es prengué posició en contra de la instal·lació de l'Hospital Clínic²².

Era evident que a l'entorn de la Comissió d'Urbanisme s'estava generant un ambient propici per ressucitar un altre cop l'AV. En el seu segon número, la revista *Ateneu*²³ publicava un reportatge sobre les associacions de veïns i a l'entradeta podem constatar com s'estava gestant aquest desig:

"Darrerament i en diversos actes públics en la nostra localitat, es parla de la necessitat d'una AV que canalitzi d'una manera efectiva les inquietuds dels santjustencs."

El reportatge se centrava en la idea que la millor manera de defensar els interessos de la comunitat santjustenca davant de projectes urbanístics com el desenvolupament de Pla Comarcal i la instal·lació de l'Hospital Clínic era la d'organitzar una AV, de la mateixa manera que un grup de pares d'alumnes s'havien organitzat com a associació per afrontar la problemàtica educativa. En arribar a aquest punt comparatiu, Pere i Mingo que signaven el reportatge, definien les associacions de veïns com:

"L'agrupació lliure i organitzada dels veïns d'una determinada zona i que té com a finalitat principal la d'assumir els interessos comuns dels seus associats, expressats democràticament al si d'una assemblea general i que actuen en tot cas, en benefici de la comunitat i del seu desenvolupament humà i ciutadà"

Pel que fa a la seva formació l'article apuntava que:

“només fa falta que uns quants veïns es decideixen a formar-la i es constitueixen en Comissió gestora, que sense tenir cap personalitat jurídica, serà la que porti endavant els tràmits per assolir el permís governamental i també la que convoqui la primera Assemblea General que eligirà la primera Junta Directiva”.

Sobre l'estructuració de l'AV, Pere i Mingo assenyalaven que:

“L'òrgan que es responsabilitza del funcionament del'Associació, és la Junta Directiva, que ha de convocar com a mínim una assemblea ordinària a l'any. Generalment dins de cada Associació funcionen diverses comissions especialitzades (en ensenyament, urbanisme, sanitat, problemes laborals...), que es coordinen amb les altres associacions, mitjançant les respectives que funcionen en la Federació d'Associacions de Veïns (en aquest cas, només a la ciutat de Barcelona). Cal destacar la importància que té l'Assemblea, en el sentit que mentre les comissions i la Junta Directiva tenen una tasca d'informació i d'execució, l'Assemblea té un poder decisor”.

Quant a la coordinació indicaven que:

“Existeix una Federació d'Associacions de Veïns (FAV) que agrupa a 108 de Barcelona ciutat i algunes de les rodalies. Les seves tasques són: coordinar les activitats i actuar davant els problemes generals de tota la ciutat”.

Sobre els èxits assolits per les associacions de veïns d'altres poblacions comentaven que en poc temps havien pres un caràcter popular assumint les principals reivindicacions de la població, per la qual cosa havien observat com augmentaven en nombre d'associats i simpatitzants, però remarcaven que això no els havia impossibilitat de conquerir petites victòries i puntualitzaven que una de les més conegudes havia estat la de la plaça Salvador Anglada que fou convertida en zona verda per la pressió i mobilització promoguda per l'AV de Sants. El reportatge també recollia la relació que havia d'existir entre l'AV i l'Administració local. Sobre aquest punt comentaven que la relació depenia en gran mesura de la

valoració que les autoritats feien de les associacions. A tot això Pere i Mingo es manifestaven per la creació d'una AV al nostre poble en els termes següents:

“Nosaltres particularment i creient coincidir amb una opinió generalitzada en el nostre poble, sentim com un objectiu molt important que el buit que hi ha en aquest tipus d'organitzacions en la nostra localitat sigui cobert amb la creació de l'Associació de Veïns de Sant Just”.

I es referien a alguns factors que suposaven que proporcionarien els primers objectius de l'AV:

“-La revisió del Pla Comarcal, que disposa del sòl de la nostra localitat sense que en realitat hi hagi pogut haver una participació de tots els qui hi vivim.

-La qüestió de les comunicacions amb Barcelona és també un punt conflictiu, ja que, com tots sabem, pateixen constantment insuficiències en el seu servei i que no s'ajusten, ni de bon tros, en la majoria dels casos a un horari establert.

-És evident que com a joves, no tenim ni llocs ni mitjans adequats per relacionar-nos i poder portar endavant les nostres activitats: balls, passis de pel·lícules.

-Quant a la sanitat, les deficiències que patim són nombroses i fan que ens trasl·ladem a les localitats veïnes, sobretot quan es tracta de serveis que depenen de la Seguretat Social i ens sembla que es un error voler-ho justificar amb el nombre d'habitants...”

Paral·lelament a les mobilitzacions en contra del Pla Comarcal, i molt concretament contra la instal·lació de l'Hospital Clínic, es realitzaven les primeres reunions per constituir el secretariat local del Congrés de Cultura Catalana (CCC)²⁴. La mort al llit del dictador el 20 de novembre de 1975 va generar un ampli moviment ciutadà –com arreu del país– que va aglutinar una gran part del veïnat, totes les entitats culturals i esportives i els partits polítics²⁵ que sortien per primer cop a la llum pública per l'amnistia i les llibertats nacionals del poble català.

Així ho constatem de la primera reunió informativa del CCC que va tenir lloc el 10 de gener de 1976, en el transcurs de la qual es va descobrir l'existència en la clandestinitat, d'una sèrie de moviments reivindicatius, com els principis de l'Assemblea de Catalunya, l'existència de la Comissió de Forces polítiques de Catalunya i la identitat partidista dels seus components. Es va parlar públicament primer cop de partits polítics, de l'existència de la campanya pro-amnistia i d'altres moviments populars, com el de les associacions de veïns²⁶. En aquesta reunió, la Comissió d'Urbanisme es va presentar dins de l'àmbit d'Urbanisme puntualitzant que no abandonarien la idea de formar l'AV local, tasca que s'estava gestant, però que mentrestant canalitzarien els seus treballs al si del CCC.

Vint dies més tard, el 30 de gener es va presentar públicament per primera vegada l'AV²⁷. Durant la reunió es donen a conèixer els seus estatuts²⁸ que van ser signats per alguns representants de la Comissió d'Urbanisme i diversos veïns del poble: Salvador Crespo, Ricard Segura²⁹, Elisa Sèculi³⁰, Lurdes Burzón³¹, Josep Sánchez³² i cinc persones³³ més, per demanar la seva legalització. Els estatuts estaven redactats en castellà i constaven de disset articles que definien els objectius de l'AV en els punts següents:

-Fomentar la creació de guarderies, escoles, centres de Formació Professional, una escola per a disminuïts físics i psíquics.

-Col.laboració amb el professorat i els mestres per a la bona marxa de les escoles i els centres de formació.

-Dirigir-se als poders públics i a altres entitats per sol·licitar el muntatge i perfeccionament dels serveis públics del poble.

-Col.laborar amb el municipi i amb altres entitats públiques per tenir cura del funcionament, el millorament, la neteja, la higiene i la seguretat del poble.

-Fomentar totes aquelles entitats de caràcter legal que condueixin a elevar el nivell de vida i a una millor utilització del lleure dels associats: esport, excursions, cine-fòrums, conferències, biblioteques i diversos actes culturals.

-Participar i fomentar tota classe d'activitats a la localitat.

-Assumir la defensa del veïns associats de l'entitat, en les qüestions d'ordre ciutadà que els puguin afectar, actuant sempre en benefici de la comunitat, del seu desenvolupament humà i de les bones relacions ciutadanes en general.

-Quedaven excloses de la tasca de l'AV totes aquelles activitats de caràcter polític.

Legalització

El 4 de febrer, Salvador Crespo, com a membre fundador i amb el suport de les persones que havien signat els estatuts, sol·licitava la inscripció de l'Asociación de Vecinos de Sant Just al Govern Civil de Barcelona, però tal com indicava Jordi Gironés³⁴ a *La Vall de Verç*³⁵:

“La legalització entrà el sac de totes les altres que restaven pendents, si bé hi havia la certesa que no era legalitzada perquè alguns dels promotors tenien antecedents polítics sospitosos”.

En aquest article s'explica que, mentre s'esperava la legalització, es va crear una junta gestora que tot seguit va iniciar una sèrie de reunions als barris per tal de concienciar els sanjustencs de la necessitat d'una AV, posant especial èmfasi que no representava cap entorpiment ni duplicitat en relació als partits polítics que aleshores sortien de la clandestinitat, ja que l'AV aplegava veïns i veïnes de diferents ideologies sota una tasca comuna de *“salvaguarda dels interessos ciutadans en general”*³⁶.

Fins que no es va fer efectiva la legalització, cal dir que el CCC, d'una manera o altra omplia el buit de l'AV, en el sentit que canalitzava moltes de les reivindicacions que es duïen a terme al poble. En concret, la Comissió d'Urbanisme continuava la seva tasca fent un seguiment exhaustiu de les planificacions urbanístiques aportant alternatives per evitar actuacions irrever-

sibles. Així, durant la Festa de l'Arbre de 1976, la Comissió d'Urbanisme³⁷ va donar a conèixer als assistents les possibles alternatives d'urbanització de la plaça Maragall-Avinguda Dr. Ribalta. Dels projectes presentats, fou escollit per votació popular el que havia presentat la Comissió i es va notificar a l'Ajuntament que va dir que ho tindria en compte, però a l'hora de la veritat, l'empresa adjudicatària de les obres no ho va tenir en compte. L'Ajuntament va al·legar raons de tipus burocràtic. Durant la festa de Sant Jordi, la Comissió es va oposar a la remodelació del nucli antic del poble, que implicava l'enderrocament de les cases que hi havia a la plaça Verdguer. Considerava que podia ser interessant conservar-les pel seu valor històric i ambiental. Durant les Festes de Tardor d'aquell any es van recollir signatures en contra del polígon de Sant Joan Despí.

Per la seva banda, un col·lectiu de joves i pares d'alumnes que s'havien organitzat l'any 1975, troben un lloc a l'àmbit d'ensenyament³⁸ per desenvolupar les seves actuacions. Durant aquest temps s'encarreguen de realitzar un seguiment seriós de les obres de l'institut que s'havien paralytitzat per ordre del Ministerio de Educación y Ciencia. A més, aquest col·lectiu va elaborar un informe sobre l'estat de les associacions de pares i mares de les diferents escoles del poble i va assolir el compromís del govern municipal d'instal·lar un centre de Formació Professional. Durant la seva tasca al si de CCC, es van organitzar com a coordinadora de les associacions de pares d'alumnes amb l'objectiu de consolidar-les i unir esforços.

Diverses persones, entre joves estudiants de medicina i veïns interessats per la problemàtica sanitària, van impulsar l'àmbit d'estructura sanitària³⁹ del CCC. La seva activitat es va centrar en l'elaboració de diversos estudis sobre la situació en què es trobaven els serveis sanitaris del poble. Pel que fa a les consultes mèdiques i als serveis d'urgència, van arribar a la conclusió

Portada del núm. 9, de desembre de 1976, d'Ateneu. Recull la jornada reivindicativa durant la diada de Sant Just al carrer, dins del marc de les Festes de Tardor. (Arxiu de La Vall de Verç)

que la durada mitjana de les visites que els metges de la Seguretat Social feien als malats era de 1,5 a 2 minuts i que Sant Just no disposava d'un servei d'urgències, ja que la Creu Roja tenia com a principal missió l'assistència dels ferits d'accidents de trànsit i el seu trasllat als centres hospitalaris. En una enquesta que van realitzar *a posteriori*, van confirmar les conclusions a què havien arribat els seus estudis i globalment van detectar serioses deficiències en l'assistència sanitària local.

Les persones que aglutinaven aquests tres àmbits del CCC⁴⁰ van expressar en les seves respectives conclusions que aportaven la tasca realitzada al si de l'AV, així com la seva voluntat d'integrar-s'hi. D'aquesta manera, l'AV que encara no havia començat a caminar, no partiria de zero, sinó amb un cert bagatge de persones i de tasques realitzades sobre la realitat que vivia el poble, a més d'un nou capital humà que s'havia aglutinat a l'entorn de la Comissió gestora. Però la legalització no acabava d'arribar. Quinze mesos després d'haver que Salvador Crespo adreçés la sol·licitud al Govern Civil, es va rebre la primera notícia sobre la legalització, en què es comunicava que s'havia de canviar la denominació d'Asociación de Vecinos de Sant Just en el sentit que calia suprimir la preposició "de"⁴¹ per un nom singularitzat en relació a altres associacions similars que poguessin constituir-se a la mateixa demarcació. L'agost de 1977⁴², Salvador Crespo es dirigeix de nou al Govern Civil amb els estatuts corregits, pel que fa a la denominació, en què s'ha suprimit la preposició. Tres mesos més tard, es rep la contestació⁴³ en què es considera legalitzada oficialment l'AV, però es dona la casualitat que el Govern Civil ha inscrit l'associació sota el nom d'Asociación de Vecinos de Sant Just de San Justo Desvern, o sigui que no s'ha suprimit la preposició. En aquests escrits al Govern Civil, se situava el local provisional de l'AV al carrer de l'Església núm. 7, conegut com la Casa dels Caçadors. Més endavant, el juliol de 1978, l'AV es va instal·lar al carrer Bonavista, núm. 101, baixos, davant de les Escoles Parroquials Núria.

Anècdotes a part⁴⁴, l'AV durant el segon semestre de 1977 rep un veritable impuls des dels barris. Molt especialment des del barri Sud, i més concretament des del Bar Tio Pepe⁴⁵, on es trobava la seu de la Casa d'Andalucía i on es realitzaren les primeres reunions per configurar l'organització i les tasques de l'AV⁴⁶.

L'AV es va estructurar bàsicament per barris: el barri Nord que estava aglutinat a l'entorn de la plaça Maragall, *els Pisos* i la Miranda, el barri Sud que era considerat un barri obrer i que s'havia constituït des de feia poc, i el barri Centre que corresponia al nucli antic del poble. Jordi Gironés⁴⁷ assenyala que eren tres barris molt diferents i per això des de l'AV es va voler mantenir que a cada un dels barris hi hagués la seva AV i després van pensar que era ideal, en aquells moments, fer una coordinadora de barris en la qual hi hagués un president de la coordinadora, un vicepresident, un secretari, un tresorer i una persona dedicada a la informació⁴⁸, amb la qual cosa es formava el nucli administratiu que ho dinamitzés i a partir d'aquí, la resta de vocals eren constituïts per membres de cada un dels barris. Aquesta estructura tenia sentit, ja que com assegura Jordi Gironés, quan un barri organitzava alguna tasca, automàticament la donava a conèixer a la coordinadora i d'aquí s'assabentava tothom. L'únic problema amb què es podia trobar aquesta estructura era la manca de persones, però en aquells moments això no era cap conflicte, ja que hi havia molta gent per treballar al si de l'AV. Més endavant es va decidir que un membre de cada vocalia formés part de la Coordinadora⁴⁹.

*Primer
logotip de
l'Associació de
Veïns.
S'assembla
molt al de
l'anterior
associació.
Fou
dissenyat
per
Josep M.
Domingo*

La majoria de persones que dinamitzaren l'AV no militaven en aquells moments a cap partit polític⁵⁰ o com a mínim no ho manifestaven obertament durant la seva tasca a l'associació, tot i que Jordi Gironés⁵¹ puntualitza que l'AV estava formada majoritàriament per gent d'esquerres que podien simpatitzar amb una i fins i tot amb dues organitzacions⁵², i considera que els partits ja tenien prou feina en formar-se i aleshores, la gent que tenia ganes de fer alguna cosa pel poble s'organitzava al si les AV. Per la seva banda, Jordi Figueras⁵³ considera que els partits polítics es dedicaven a fitxar gent del moviment veïnal, ja que d'aquesta manera ho havia vist en associacions de veïns d'altres indrets.

Impuls, desenvolupament i molta participació

La primera assemblea general es va celebrar el 28 de gener de 1978. Prèviament s'havien realitzat les assemblees de barri que van elegir els seus respectius representants⁵⁴. En la reunió, la Comissió gestora va fer un balanç de la seva gestió i va presentar la seva dimissió. A efectes le-

full informatiu n° 1

1 MAR, 1978

Amb aquesta primera fulla informativa pretensam inaugurar un mitjà de comunicació i informació, per a mantenir un major apropament, entre les diferents assemblees de l'Associació de Veïns, Vocals i també entre tots els que formem el poble de Sant Just.

El proper dissabte, 28 de Genor, es va realitzar a la Sala del Cincquantenari de l'Ateneu la primera ASSEMBLEA GENERAL DE L'ASSOCIACIÓ DE VEÏNS DE SANT JUST, el desenvolupament de la qual fou, essencialment, el que a continuació es detalla:

1) Informació de la Junta Gestora sobre l'actuació realitzada fins la data de l'Assemblea General.

2) Informació de la situació econòmica i aprovació de la quota, la qual va quedar fixada en 20 Ptas. MENSUALS PER SOCI mitjançant rebuets trimestrals. Ésent possible, a partir d'aquesta, una quota de 25 Ptas. mensuals per cada soci addicional pertanyent a l'Associació, remarcant-se que, si ser possible, EL PAGAMENT ES REALITZES PER CAIXA O BANC.

3) Elecció de la COORDINADORA GENERAL, que ha quedat formada per tres representants per cada una de les tres ASSEMBLES DE BARRI que funcionen actualment, la qual composició és aquesta:

REPRESENTANTS ASSEMBLEA NORD: Nigüel Herasdegas
Jaume Piquot
Mano Alcade

REPRESENTANTS ASSEMBLEA CENTRE: Caspar Oriola
Ricard Segura
Jordi Gironès

REPRESENTANTS ASSEMBLEA SUD: Ramon López
Josep M. Rañé
Jordi Figueras

En la primera reunió de la Coordinadora, i tal com aquesta havia sol·licitat a l'Assemblea General, es va efectuar la distribució de cartres, que va donar el següent resultat:

PRESIDENT: Ricard Segura
VICE-PRESIDENT: Jaume Piquot
SECRETARI: Jordi Gironès
TRESORER: Jordi Figueras
INFORMACIÓ: Josep M. Rañé

4) Continuant amb l'Assemblea General, cal recordar que en acord de la mateixa, es va decidir realitzar l'Assemblea General cada 6 mesos com a mínim, i que abans d'un any tots els càrregos de la Coordinadora General hauran de ser ratificats, si bé poden ser renovats abans d'aquest període.

5) El primer càrrec de la Coordinadora General és el d'assegurar la confecció d'un Reglament de Funcionament intern, el qual hagi estat abans debatut a TOTA l'Associació.

6) Després de la presentació de les Vocals existents (Sanitat i Joventut), la Comissió d'Urbanisme i l'Associació de Pares d'Alumnes, s'alsocà l'Assemblea.

gals es va elegir una nova Junta Directiva, es van ratificar els representants dels barris i es van elegir els membres de la Coordinadora⁵⁵. També es van donar a conèixer les diverses vocalies o àrees de treball: Sanitat, Joventut, la Comissió d'Urbanisme i l'Associació de Pares d'Alumnes -més endavant es crearia la Vocalia de Dones-. Es va establir una quota de 50 pessetes mensuals per cada soci i es va anunciar que la Casa de Andalucia de Sant Just presentaria el seu espectacle de Cante y Baile Flamenco a la sala municipal de l'Ateneu a benefici de l'AV. A partir d'aquesta assemblea, amb un nombre de socis que s'elevava a 243, es va iniciar el període de participació que va tenir l'AV i que va durar fins a les primeres eleccions municipals democràtiques⁵⁶, l'any 1979.

Després de la primera assemblea, la Coordinadora va considerar que calia assistir als plens municipals que tenien lloc cada mes al Consistori i es va creure necessària l'entrada de l'AV al Patronat de Cultura de l'Ajuntament. També s'adonen de la importància de la circulació de la informació per donar constància de les tasques que realitzen i que d'una manera o altra queden reflectides per al futur. En aquesta direcció, Josep M. Rañé presenta el *Full Informatiu*⁵⁷ per a la comunicació externa i el *Full Intern* per a la interna. Jordi Gironès sensible a aquesta tasca valora el paper del secretari⁵⁸ -o persones que facin aquesta funció- de qualsevol entitat en l'elaboració de feines d'aquest estil, a deixar constància del treball realitzat, que fa que la resta de companys es dediquin exclusivament a desenvolupar les línies de l'associació.

Una de les primeres tasques en què s'endinsa la Coordinadora és saber quin futur tindran els terrenys situats al carrer Hereter, entre l'avinguda Indústria i el carrer Tudona que havien estat adquirits recentment per l'Ajuntament⁵⁹. En el camp de l'ensenyament, l'Associació de Pares d'alumnes va continuar el seguiment de tota la problemàtica que s'havia generat a l'entorn de les obres de l'institut de BUP que no s'acabaven de finalitzar.

El primer número del "Full Informatiu".

Òrgan de difusió de la tasca de l'AV (Arxiu de l'AV Sant Just Desvern)

Per la seva banda, la Vocalia de Dones va començar a realitzar una enquesta per determinar el perfil de la dona santjustenca.

En la vessant urbanística, la Comissió d'Urbanisme amb la Comissió Intermunicipal⁶⁰ de partits, entitats cíviques i d'urbanisme continuava en el seguiment de l'evolució dels diversos polígons de vivendes que es volien situar a les rodalies del poble i en diversos nuclis de la comarca.

Al cap de pocs mesos d'actuació, l'AV assolí la seva primera victòria, que consistia en el canvi de trajecte que feien els camions en la recollida de les deixalles, ja que es realitzava d'una manera arbitrària i sense seguir cap criteri, per la qual cosa les zones de major densitat, i en conseqüència de major quantitat d'escombraries acumulades, es retirarien en darrer lloc. En aquesta petita gran victòria la vocalia de Sanitat va desenvolupar un paper molt important.

D'altra banda, l'AV va assumir la convocatòria i la realització, conjuntament amb els partits polítics i les entitats culturals de manifestar-se⁶¹ el 2 de març de 1978 en defensa de la "Llibertat d'expressió", arran de la detenció d'Albert Boadella dels Joglars per l'obra teatral *La Torna*. S'adheria a la carta que la Comissió de Forces Polítiques local adreçava al Govern espanyol i al Govern Civil de Barcelona per reclamar la urgència en la convocatòria d'eleccions municipals i evitar el constant deteriorament que el seu ajornament estava provocant. Demanava, també, a la Comissió del Pla d'Urgències, que s'havia constituït recentment, el poder dir la seva, com AV, en el document que havien elaborat per fer un seguiment de la tasca de l'Ajuntament franquista i evitar que el govern municipal prengués qualsevol iniciativa que hipotequés el futur del poble abans de les eleccions.

Tot plegat era evident l'ambient de treball en equip que s'alenava al si de l'AV amb l'objectiu d'assolir millores per al poble com ho demostren totes les seves actuacions durant aquest període. Per a Lurdes Burzón⁶² el que es respirava era un ambient de canvi

*Vocalia de Sanitat*⁶³

Sense adormir-se per la victòria assolida, la Vocalia de Sanitat va exposar novament els treballs realitzats al si del CCC en què s'havien detectat greus deficiències en els serveis sanitaris del poble i va iniciar una campanya per assolir el quart metge⁶⁴, un servei d'ur-

gències a l'abast del santjustencs. Paral·lelament, la Vocalia va començar a reivindicar la instal·lació d'una llar dels avis⁶⁵. En una primera instància consideraven que la llar dels s'hauria d'ubicar a Can Ginestar, ja que l'Ajuntament havia adquirit el solar i era un indret ideal amb jardins on la gent gran es podia barrejar amb persones de tota mena sense sentir-se marginats. Finalment, es va desestimar perquè es considerava que podria cobrir, només, les necessitats del barri Centre. Aleshores es va plantejar la possibilitat d'ubicar-la als barris perifèrics, i després d'un estudi de la Vocalia que va detectar que la majoria d'avis dels poble es concentren al barri Sud, va aconsellar que la llar s'ubiqués en aquesta zona del poble.

Per aconseguir-ho, la Vocalia va obrir un diàleg amb l'Ajuntament i amb les caixes d'estalvis a la recerca d'alguna subvenció per poder construir ràpidament la llar. Les caixes, malgrat que rebien molts diners de la gent gran –en concret, una d'elles– van posar d'entrada moltes reticències. Un dels arguments que més va utilitzar la Vocalia per assolir aquest objectiu fou que Sant Just Just era l'únic poble de la contrada que no tenia cap servei mínim envers els avis, en comparació amb Sant Feliu de Llobregat, Esplugues, Cornellà, l'Hospitalet i d'altres municipis que des de feia temps tenien locals adients.

Després de moltes negociacions i gestions, la Caixa d'Estalvis de Catalunya es va oferir a col·laborar en la compra d'un local. La següent passa de la vocalia es va centrar en la seva cerca al barri Sud. La qual cosa no fou gens fàcil, i després de visitar diversos indrets, es va valorar la possibilitat que oferia un local situat al carrer de la Creu cantonada amb el d'Hereter, per la seva amplitud i el possible ús addicional que es podria fer com a complement dels equipaments. La troballa es va comunicar de seguida a la Caixa d'Estalvis de Catalunya.

*Vocalia d'Ensenyament*⁶⁶

L'Associació de Pares d'Alumnes va desenvolupar la seva tasca al si de l'AV com a col·lectiu organitzat conjuntament amb la vocalia d'Ensenyament i Cultura. Després d'una llarguíssima tasca d'anar amunt i avall per aconseguir la finalització de les obres de l'institut, va veure el seu objectiu realitzat. Les classes van començar a mitjan octubre de 1978 amb tots els cursos de BUP i el COU. També van aconseguir que alguns membres de l'equip del professo-

rat que van ser nomenats al juliol formessin part de la Vocalia, per mirar d'aconseguir que l'institut fos considerat centre-pilot. A l'Assemblea de Pares de l'institut celebrada aquest mes hi van assistir un centenar de pares.

Després d'haver assolit el més important, l'inici del curs de l'institut, l'Associació de Pares va haver d'afrontar una altra lluita més enllà de la seva tasca: la d'aconseguir que l'Ajuntament asfaltés, al més aviat possible, el tram del passeig de la Muntanya que donava accés a l'institut, per les nombroses queixes que havia rebut. La lluita va continuar els mesos següents com a manament de l'Assemblea General del mes de novembre.

Després de molts entrebancs, l'institut es va poder inaugurar el curs 1978-1979 (Arxiu La Vall de Verç)

De la Vocalia va sorgir un grup de treball per estudiar la problemàtica de les guarderies a la localitat, ja que consideraven que eren necessàries per facilitar la integració dels pares al món del treball i a la vida comunitària i, naturalment, per a l'educació dels infants. A més, es tenia constància que l'Ajuntament tenia previst crear-ne una de nova de caràcter municipal i la Vocalia volia aportar el seu gra de sorra per assegurar uns mínims, com l'emplaçament, el projecte arquitectònic, la distribució dels espais, l'organització i el funcionament pel que fa al nombre de places, el personal pedagògic i els equipaments. I el que era una de les qüestions més importants per a la classe treballadora amb pocs recursos, el sistema de quotes i la subvenció municipal. Núria Gimenez fou una de les persones encarregades de desenvolupar aquest seguiment.

Durant la realització d'aquest estudi, la guarderia privada Tic-Tac⁶⁷ amb 55 infants i una cabuda potencial de 85 fa saber a l'AV la greu situació econòmica que travessa en aquests moments i des de la vocalia s'obre un debat sobre les possibilitats de la seva supervivència. El professorat de la guarderia va plantejar-ne la possible municipalització, i l'AV va considerar el tema com

englobable dins la problemàtica general de les guarderies del poble. Sota aquest esquema es va organitzar una taula rodona amb representants de l'Ajuntament, la Comissió de Forces Polítiques locals, la mateixa Vocalia, la direcció de Tic-Tac, dels col·legis i de l'institut, junt amb l'aportació d'un col·lectiu d'advocats especialitzats en guarderies.

*Vocalia d'Urbanisme*⁶⁸

La tasca d'aquesta vocalia fou una de les més importants de l'AV, ja que va fer un seguiment sobre la possible construcció dels polígons de vivendes a les rodalies del poble, en concret a Sant Joan Despí, la Mallola i Can Cervera, que afectaven directament el terme municipal de Sant Just Desvern. Aquest seguiment va fer possible denunciar públicament la família Modolell que va iniciar la construcció de la concessionària Ford en terrenys del polígon Sant Joan Despí. Les obres s'estaven realitzant sense llicència municipal, ja que el Pla Especial encara no s'havia aprovat. Per aquestes raons, la Vocalia, amb el suport de l'AV⁶⁹ i dels partits polítics locals, PSUC i PSAN⁷⁰, van demanar a la Comissió Intermunicipal d'Urbanisme que portés a terme les següents mesures:

- Aconseguir la paralyzació immediata de les obres
- Iniciar un expedient de multa pel valor del 50% de les obres realitzades.
- Iniciar un expedient de llicència precària un cop pagada la multa, després d'haver solucionat els problemes tècnics.

D'altra banda, la Vocalia d'Urbanisme va iniciar uns treballs per a la confecció d'un catàleg⁷¹ d'edificis d'interès artístic i ambiental amb l'objectiu de preservar el patrimoni ciutadà i evitar que en un futur es poguessin donar casos de destrucció d'edificis o d'indrets d'interès per manca de qualificació urbanística. La intenció del treball era la de lliurar-lo a l'Ajuntament un cop s'hagués confeccionat per convertir-lo en una eina eficaç per a la comunitat santjustenca.

*Vocalia de Joves*⁷²

Després dels primers contactes amb l'Ajuntament sobre el futur dels terrenys de del carrer Hereter, la Vocalia de Joves força les negociacions amb l'ocupació del solar durant un matí amb una festa reivindicativa⁷³, com un avançament del que podria ser un petit parc pel barri Sud. Jordi Figueras⁷⁴ recorda que malgrat la festa es va

anar a “*ocupar els terrenys a sac*”. A la diada hi va participar molta gent del poble, especialment del barri Sud.

Vocalia de Dones⁷⁵

Fou una de les vocalies més joves creada un cop es va haver constituït l'AV, i com hem dit abans, una de les primeres tasques fou la de saber el perfil de la dona santjustenca, una dona casada⁷⁶, de 26 a 35 anys, amb dos fills, originària de Catalunya, que tenia el graduat escolar, mestressa de casa i interessada en l'educació infantil.

Aquesta Vocalia pretenia que les dones del poble prenguessin consciència de la situació d'opressió i discriminació que les dones havien patit al llarg de la història per tal de superar-les i que se'ls reconeguessin els mateixos drets que tenen els homes l'home. En aquesta direcció anaven encamidades les xerrades⁷⁷ i els actes que realitzaven. En definitiva, intentaven donar-los unes eines amb l'objectiu d'aconseguir que elevessin el seu nivell cultural i que procuressin tenir més sensibilitat per tot allò que les envoltava. Per assolir-ho era necessari aglutinar el major nombre de dones, i van començar a fer-ho organitzant cursets com els de de Tall i confecció, que per cert van tenir molt bona acollida, ja que s'hi van apuntar moltes dones del poble i van haver-ho de repetir diverses vegades donat l'èxit assolit.

Paral·lelament, la Vocalia va assumir com a pròpia la campanya per aconseguir que els jubilats poguessin gaudir de descomptes a les perruqueries del poble. Aquesta campanya ja s'havia iniciat des de Vocalia de Sanitat, però després d'un debat al si de la Coordinadora es va considerar que era la més adient que la portés a terme la Vocalia de la Dona⁷⁸.

Des de la Vocalia es van donar les primeres passes perquè el Ministerio de Educación y Ciencia fes classes de graduat escolar per a persones majors d'edat.

Barris

La tasca de l'AV va deixar la seva empremta als tres barris, ja que a tot arreu es patien abitrarietats de tot tipus, però el barri Sud, un dels més nous i que es trobava en fase d'expansió enmig de les indústries que s'havien concentrat per aquella zona, i també era un dels que estava més densament poblat, fou el que va dur

una dinàmica més activa al si de l'AV. Fins i tot, un grup de dones es van constituir com a Dones del barri Sud, tot i que tenien contactes molt estrets amb la Vocalia de Dones. Per la seva banda, la majoria de joves que treballaven a la Vocalia pertanyien al barri i com que no existia cap entitat van tenir la idea de crear un club d'esplai que aplegués tots els infants de l'entorn, sota una nova filosofia de concepció de l'educació infantil i juvenil durant el temps de lleure, segons comentava Ramon López⁷⁹. Però per dur a terme aquesta activitat no disposaven de local. Aquest fou l'origen d'una llarga reivindicació que va marcar la dinàmica de l'AV i, especialment, dels joves al barri Sud.

La inauguració del Parc Públic de la Roqueta va esdevenir una jornada reivindicativa. Festes de Tardor de 1978.
(Arxiu municipal: donació de Fulgenci Baños)

A causa de la concentració industrial que patia el barri, es va estendre un cert malestar entre el veïnat. Segons Ramon López⁸⁰ i Jordi Figueras⁸¹ (en concret Jordi Figueras) qui assegura que pel barri "*corrien unes ratotes que era massa*". Aquestes indústries treballaven amb matèries altament perilloses: plàstics infamables, bombones de propà, dipòsits de fuel, bombones d'oxigen, gasos tòxics i magatzematge de fustes, entre d'altres. La problemàtica es va dur a l'Ajuntament⁸² amb la finalitat de tenir constància de les indústries que hi havia al barri per regular els permisos i tenir un control sobre les sol·licituds que encara no s'havien concedit. També es va demanar una qualificació urbanística de la zona per tal de veure si era compatible amb un barri densament poblat. Anteriorment a aquesta sol·licitud, Josep Martí, membre de l'AV del barri, havia posat el crit en cel en denunciar que en un solar del carrer Major hi havia un magatzem de plàstic que comportava un greu perill per al barri. Ricard Segura es va encarregar de cercar un tècnic i Higiní Hernández de la normativa legal. D'aquest treball en equip sorgiria l'esmentat escrit a l'Ajuntament.

Com hem remarcat anteriorment, el barri Sud patia la manca d'infraestructures, tant d'esbarjo com de cultura i de serveis, problema que compartia amb el barri Nord ja que s'havien configurat com a barris perifèrics del poble.

En aquest sentit, durant les Festes de Tardor, els veïns del barri Sud, conjuntament amb la resta de companys i companyes de l'AV, van celebrar la primera victòria sobre la demanda d'un parc per al barri i es van tornar a ocupar de nou els terrenys del carrer Hereter, però aquest cop per inaugurar-lo com a parc, amb una veritable festa per celebrar que l'Ajuntament hagués decidit ubicar allà un parc⁸³, que va esdevenir en una autètica festa reivindicativa⁸⁴ de l'AV. Es va batejar el parc amb el nom de Parc Públic de la Roqueta, es van recollir més de 600 signatures per demanar la seva aportació a la Caixa d'Estalvis de Catalunya, que havia mostrat la seva predisposició amb el projecte de la Llar d'Avis i l'AV va captar nous socis.

Als barris Nord i Centre van centrar part de les seves queixes en les constants obstruccions del trànsit que es produïen en diversos indrets, però molt especialment davant la Miranda i de la discoteca de Can Mèlich. Tot i aquests punts conflictius, la problemàtica del trànsit es va valorar globalment, ja que les queixes s'anaven acumulant. Per aquest motiu es va constituir una comissió integrada per membres de cada barri amb la finalitat de confeccionar un estudi global per sotmetre'l a l'Ajuntament. El barri Centre qüestionava la ubicació del tradicional "*mercadillo*" dels dimecres i sol·licitava el seu trasllat. Com a fets puntuals cal destacar:

-Va coordinar la tasca solidària⁸⁵ que es va dur a terme després de l'explosió de butà ocorreguda en un edifici de la Creu del Padró que va causar la mort d'un veí, en què transportistes i constructors locals van oferir la seva ajuda per retirar la nombrosa runa que va causar la deflagració. L'Ajuntament va col·laborar amb una aportació econòmica.

-La protesta dels veïns del barri Nord⁸⁶ per l'excessiva ocupació que fan de la plaça Maragall els jugadors de petanca, la qual cosa treu considerable espai del parc públic a la resta del veïnat. La protesta fou canalitzada pel PSUC que la va fer arribar a l'AV perquè aquesta es posés en contacte amb el Club de Petanca Sant Just.

-Per iniciativa del Comitè Català de Solidaritat amb els Presos Polítics i Desapareguts de Xile, la Coordinadora de l'AV⁸⁷ va prendre l'acord de formar el Comitè de Solidaritat

de Sant Just Desvern. Entre altres activitats, l'AV va demanar l'aclariment de la situació dels professors xilens Maria Arriagada Jérez i Cristián Cartagena Pérez que constaven com a desapareguts des del setembre de 1973.

Relació amb altres entitats locals

L'AV no va néixer per competir amb les altres entitats, que complien funcions diferents, sinó que com diu Jordi Gironés, “*potser el que va mancar en aquells moments*”, puntualitza, “*fou la manca de coordinació*”. Tot i que com assegura Jordi Figueras⁸⁸ “*sempre veies les mateixes cares a tot arreu*”. La gent que tenia ganes de treballar tant ho feia a l'Associació de Veïns com a qualsevol altra entitat. Per a Cándida Nevado⁸⁹, Lurdes Burzón⁹⁰, Gaspar Orriols⁹¹ i Ramon López⁹², la tasca de l'AV era complementària a les tasques que duïen a terme les entitats i cadascuna d'elles tenia funcions diferents.

Malgrat la manca de coordinació que remarcava Jordi Gironés⁹³, l'AV potenciava des dels seus fulls informatius el treball que duïen a terme les diverses entitats locals. En concret va fer una crida a les escoles del poble perquè recorreguessin l'Itinerari de la Natura del torrent de Les Fatjones⁹⁴, itinerari que havia estat traçat per la SEAS i que fins aleshores havia estat visitat per nombroses escoles d'altres poblacions mentre que la majoria d'alumnes de les escoles del nostre poble encara no hi havien posat els peus. D'altra banda, l'AV va tenir una estreta relació amb *La Vall de Verç*, primer quan s'estava gestant la idea de fer la revista fora de l'Ateneu i es demanava a l'AV⁹⁵ si estava disposada a acollir aquest projecte, però tot va quedar en un canvi d'impressions i, després, quan el projecte es va fer realitat, es va començar a enviar la publicació gratuïtament des del número 2⁹⁶ de forma continuada als socis de l'AV fins al número 32⁹⁷. A partir del següent número, per rebre-la mensualment els socis s'havien de subscriure amb el preu de 400 pessetes i així i ho va fer saber la Coordinadora⁹⁸, explicant que era per una qüestió econòmica i recordava que era molt important el seu suport per a la continuïtat i millorament de *La Vall de Verç*.

Amb motiu de l'arribada de la Marxa del Llobregat⁹⁹, l'AV va adherir-se, conjuntament amb les altres entitats i partits polítics del poble, a tots els continguts ecològics, de planificació del territori i de millora de la qualitat ambiental, els quals afectaven molt especialment les comarques del Barcelonès i del Baix Llobregat,

L'AV també va participar activament en l'organització de les Festes de Tardor i en diverses activitats que des d'allà s'havien projectat, i van donar un caire reivindicatiu a la diada de *Sant Just al Carrer*, així com a la jornada de festa que va esdevenir amb la inauguració del Parc de La Roqueta, comentada anteriorment. Sobre el tema de Can Ginestar¹⁰⁰, l'AV tenia molt clar que aquell equipament havia d'ésser per al poble i va llançar nombroses crides a totes les entitats per debatre el seu futur i des del barri Centre es va crear una comissió per aglutinar esforços i endegar algunes iniciatives. El dia 28 de novembre de 1978 es va tancar la compra i per tal de poder disposar immediatament dels terrenys per a ús públic, sobretot pel que fa als jardins, membres de l'AV, en col·laboració amb altres companys d'entitats locals, van netejar-los abans de finalitzar l'any, el 16 de desembre. Jordi Figueras recorda que aquell dia l'aparellador municipal, Jordi Amargós, passejava pel carrer Carles Mercader i al veient-los enfainats en la neteja de Can Ginestar es va riure de tots ells. Quan Jordi Figueras s'adonà d'aquest toc burlesc, li va "etzibar un moc". Aquesta anècdota la té molt present, perquè després va haver de treballar amb l'aparellador, colze a colze, durant els dotze anys que va estar de regidor a l'Ajuntament.

La II Assemblea General

El 8 de novembre de 1978 es va celebrar la II Assemblea de l'AV i es van renovar els càrrecs de la Coordinadora¹⁰¹. Com s'havia realitzat a la primera, es van ratificar els representants dels barris que havien estat elegits prèviament a les respectives assemblees¹⁰². A la reunió hi van assistir 53 socis, 18 dels quals corresponien al barri Nord, 21 al barri Centre i 14 al barri Sud. L'AV tenia aleshores 290 socis i el barri Sud era el que comptava amb un major nombre de persones associades (uns 136, prop de la meitat) a continuació venia el barri Centre amb 99 persones i per acabar el barri Nord, amb 55.

La portada del primer número de "La Vall de Verç" fa referència a l'adquisició de Can Ginestar (Arxiu La Vall de Verç)

A l'Assemblea es va valorar positivament la tasca desenvolupada fins aquells moments per l'AV i es va demanar a la Coordinadora que plantegés a l'Ajuntament que no comencés a planificar el futur de Can Ginestar i que evités concretar qualsevol projecte de futur, com la guarderia municipal, sense tenir en compte l'AV i la Comissió de Forces Polítiques locals, ja que molt aviat se celebrarien les primeres eleccions municipals.

I és que s'havia entrat en un període que podríem anomenar preelectoral i que va afectar sensiblement la dinàmica que havia desenvolupat l'AV a causa de les dimissions de persones lligades a la Coordinadora i de socis que treballaven a les vocalies que havien estat cridats pels partits polítics per encapçalar alguna llista, com el cas de Jordi Figueras¹⁰³ o, simplement, per formar-ne part¹⁰⁴. Per assegurar que tots els socis seguissin el seu exemple i evitar que l'AV fos titllada d'ésser la corretja de transmissió ideològica de qualsevol partit, la Coordinadora va acordar, dos mesos abans de les eleccions, que qualsevol dels seus membres que es presentessin a les llistes electorals de les properes eleccions no podrien participar en actes públics en nom de l'AV. També es demanava que aquestes persones havien de deixar els seu càrrecs i que podien reincorporar-se en el cas de no haver estat elegits¹⁰⁵.

Cal dir que els socis que participaven en les activitats de l'AV i que es van presentar a les llistes van abandonar l'AV per qüestions ètiques en ser conscients que no s'havien de barrejar les coses. Durant tot aquest període també hi va haver una certa honradesa per part dels socis que militaven als partits polítics, en el sentit que cap d'ells no va fer cap ostentació de militar políticament ni d'utilitzar l'AV amb una finalitat descaradament partidista. Jordi Gironés opina que l'Ajuntament franquista els volia penjar l'etiqueta de comunistes, però a l'AV hi havia persones de diferents procedències i, com hem comentat anteriorment, predominava la vessant *esquerrana*, tenint en compte que també hi havia persones lligades a Convergència Democràtica de Catalunya (CDC). La majoria de persones es coneixien i, malgrat algunes excepcions, es coneixien la simpaties si es que n'hi havia, per un partit o altre.

Els membres de la Coordinadora havien assumit que a partir de la celebració de les primeres eleccions democràtiques es marcaria un punt d'inflexió en les mobilitzacions veïnals, malgrat que hi havia molta feina a fer. Era evident que hi hauria un canvi en

les relacions entre el veïnat i l'Ajuntament pel tarannà més obert al diàleg d'aquest o, com a mínim, hauria d'ésser així. En aquest context, la Coordinadora va aprovar un manifest que consistia en una declaració de funcions i drets reivindicatius davant la nova situació que es plantejava amb la celebració de les properes eleccions municipals. El manifest portava per títol de "L'associació i el nou Ajuntament"¹⁰⁶ i pretenia remarcar el paper de l'AV en aquesta nova etapa que definia en tres eixos:

- 1.-Ser un canal de participació popular en la gestió municipal.
- 2.-Realitzar un control ciutadà sobre l'actuació de l'Ajuntament.
- 3.-Contribuir en la mesura del possible en la vida col·lectiva del poble.

Al mateix temps reclamava al nou Consistori una obertura per garantir aquesta tasca participativa.

El que pensaven de l'AV els diferents partits i/o coalicions que es van presentar a les primeres eleccions municipals fou recollit a *La Vall de Verç*¹⁰⁷ núm 3:

"El FNC-ERC creu que l'AV ha d'abandonar la seva imatge contestatària dels temps franquistes, col·laborant amb l'Ajuntament i fiscalitzant constructivament les iniciatives municipals.

Segons el PSC (PSC-PSOE), el PSUC i CDC, l'AV havia de jugar un paper actiu de col·laboració amb l'Ajuntament. Centristes de Catalunya-UCD van voler animar l'AV a realitzar la seva tasca, "evitant al màxim que sigui corretja de transmissió dels partits."

3.- La pèrdua de caliu

Un punt d'inflexió

El 3 d'abril de 1979, els santjustencs van elegir el primer consistori democràtic després de la mort del general Franco. El PSUC fou el partit més votat, però Antoni Malaret que encapçalava les llistes del FNC-ERC, la segona més votada, fou elegit alcalde

amb el suport de CC-UCD i de CDC, la qual cosa va obligar els comunistes i socialistes a restar a l'oposició municipal. Al nou govern li va costar endegar la maquinària municipal. Cal tenir en compte que havien transcorregut 43 anys des de les darreres eleccions i s'havien de canviar molts vicis adquirits. S'havia de fer en pocs temps, ja que el moviment veïnal havia assolit tota una experiència en mobilitzacions i en la tasca reivindicativa i, com era evident, també es consideraven protagonistes de primera fila per haver recuperat amb el seu esforç una parcel·la de llibertat amb l'elecció de les persones que havien de conduir la política municipal.

No obstant això, va costar establir els canals de diàleg entre l'Ajuntament i l'AV, ja que tant els uns i com els altres es trobaven davant un nou context. Ara bé, malgrat la manca d'experiència en aquesta nova situació, les discussions que es generaven al si dels canals de participació que l'Ajuntament va obrir amb els Consells Populars¹⁰⁸ eren apassionades i enriquidores. Gaspar Orriols destaca la capacitat dialogant que tenia el nou regidor d'Ensenyament, Cultura i Esports, Salvador Crespo als consells. Per la seva banda, Salvador Crespo indica que no hi havia hora per acabar aquelles reunions, tothom deia la seva i ell com a regidor acollia de bon grat qualsevol proposta, vingués d'on vingués, ja que era conscient que la seva tasca era la de servir a la comunitat santjustenca i amb aquesta idea havia treballat anteriorment a l'AV. Cándida Nevado comenta la facilitat que tenia per poder accedir als regidors, cosa que no passava amb l'anterior Ajuntament. Tot i així, Lurdes Burzón és molt més crítica i puntualitza que va costar trencar el gel per establir el diàleg amb Antoni Malaret.

En canvi, els Joves del barri Sud que van portar una tasca molt reivindicativa i crítica amb el nou Consistori d'ençà les eleccions van aconseguir la primera entrevista pública amb l'alcalde per a la revista *Utopia*¹⁰⁹ en un clima que van qualificar de "*gran qualitat*"¹¹⁰. Per la seva banda, al cap d'uns mesos del nou Consistori, la Coordinadora de l'AV¹¹¹ va decidir trencar esquemes amb el passat en les seves relacions formals amb l'Ajuntament. Una de les primeres mesures fou la de no lliurar més instàncies i utilitzar el sistema de carta convencional, perquè consideraven inadequat i fora de lloc, el fet d'haver de pagar una instància quan en realitat estaven fent un servei al poble en un marc jurídic que havia estat qualificat de democràtic.

En aquest nou període que tot just s'acabava d'iniciar, l'AV continuava forçant la maquinària reivindicativa canalitzant les demandes dels santjustencs i va aconseguir fer-se amb l'interès i la participació dels ciutadans, a través de les vocalies específiques i de les comissions de treball, en els afers d'àmbit municipal. D'aquí van sorgir estudis sobre temes relacionats amb

el poble i que afectaven qüestions com: sanitat, ensenyament, urbanisme, dona, joventut... També va exercir un control sobre la tasca que realitzava el govern municipal i va col·laborar a generar les condicions per desenvolupar, al màxim possible la convivència, fent especial èmfasi en la integració dels immigrants a través de tasques comunes, segons Jordi Gironés¹¹².

Tot i així, no es portava l'embranchida inicial i s'anava perdent força. A la III Assemblea celebrada el desembre de 1979 es va reflectir el treball realitzat, però també l'inici d'una davallada de participació al si d'algunes vocalies.

Vocalia d'Ensenyament

Va col·laborar activament en el projecte d'endegar una Escola d'Adults. D'entrada, van tenir el suport de l'Ajuntament i d'algunes entitats. Inicialment es pensava que s'ubicaria a Can Ginestar, però les classes van començar al locals que tenia la policia municipal a l'edifici de l'Ajuntament. Molts veïns i, especialment moltes veïnes es van treure el graduat escolar a través de d'aquesta escola, com han remarcat Cànida Nevado i Claudia Cortés.

Vocalia de Sanitat

La Llar d'avis¹¹³ es va obrir finalment el mes de desembre de 1979 al carrer de la Creu cantonada amb el carrer Hereter. Des de la seva inauguració, el local fou gestionat per una secretària, un conserge i una assistenta social nomenats per la mateixa Caixa d'Estalvis de Catalunya. El local comptava amb una sala de billar, una sala de labor, una de conferències, una d'esbarjo i joc, una

*La Llar
d'avis es va
obrir el
desembre
de 1979
(Arxiu La
Vall de
Verç)*

Portada de
núm. 2 de
la revista
"Utopia",
publicació
editada
pels Joves
del barri
Sud.
(AMSJD.
Col·lecció
cedida per
Antoni
Malaret i
Amigó)

biblioteca i una sala de televisió. A l'entorn de la Llar s'organitzaren vint jubilats per realitzar tota classe d'activitats. Un dels principals dinamitzadors d'aquest col·lectiu fou Joan Gironés i Sabater.

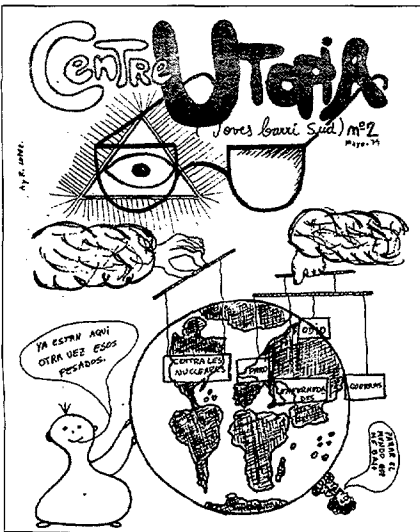
Vocalia de Dones

La preocupació pels preus del Mercat Municipal, que consideraven que eren molt elevats, va fer que la Vocalia presentés una queixa a l'Ajuntament, per la qual cosa el Mercat va rebre una inspecció que va fer algunes consideracions als venedors¹¹⁴, però no van lliurar cap informe a la Vocalia¹¹⁵. Davant d'aquest fet, la Vocalia va iniciar un seguiment en solitari sobre l'evolució dels preus i pressionava per aconseguir l'esmentat informe.

D'altra banda, continuava organitzant cursos de Tall i Confecció, per l'èxit que havien obtingut. Durant aquest període va iniciar d'altres cursos com el d'ortografia en llengua castellana.

Vocalia de Joves

El Joves del barri Sud es van constituir en un grup autònom dins de l'AV perquè havien tingut algunes discrepàncies pel que fa a la manera d'actuar i van iniciar l'edició de la publicació *Utopia* que es repartia entre els socis de l'AV. Per aquesta tasca rebien una subvenció, tot i que la Coordinadora els havia avisat que calia que cerquessin alguna manera per autofinançar-la.

Amb el nou Consistori, el Joves del barri Sud¹¹⁶ van obtenir una subvenció per pagar el lloguer d'un local i poder fer així realitat un dels seus objectius: la creació d'un grup d'esplai¹¹⁷. Al darrere quedava un any i mig de reivindicacions i moltes lluites, però aquest esforç no s'havia vist recompensat del tot, ja que si bé l'Ajuntament accedia a les seves demandes i els oferiria el local on es trobava la biblioteca (a sobre del Parador) que estava previst traslladar-la a Can Ginestar, però que havien de compartir amb les altres entitats juvenils. L'ajut econòmic només era provisional perquè poguessin disposar d'un local per desenvolupar les seves activitats fins que

es realitzés el trasllat de la biblioteca. El Joves no van veure amb bons ulls aquesta concessió, però ho van acceptar amb la idea de parlar-ne més endavant. Allò que els interessava de moment era crear caliu a l'entorn del local que havien trobat al barri i fomentar la creació de l'esplai, i els diners de la subvenció els ho facilitava.

Aquell col·lectiu de joves del barri Sud que van formar l'esplai funcionava assembleàriament. En el seu si es prenién les decisions i, fins i tot, les sancions com la de prohibir fumar al local. Tot i així, hi havia un president rotatiu i elegit per a períodes curts. Organitzativament hi havia quatre grups de treball que es corresponien a les edats de 7 a 10, de 10 a 12, de 12 a 14, i de 14 anys en endavant, i, en un inici comptaven aglutinar entre 70 i 100 joves.

Vocalia d'Urbanisme

Es va fer càrrec del conflicte que es va originar a l'entorn de l'ampliació del Walden.

Barris

L'AV va aconseguir que l'Ajuntament col·loqués uns pilons alçats per obligar a reduir la velocitat en el trajecte entre can Mèlich i la carretera Reial i la promesa d'editar un butlletí municipal per informar els ciutadans, ja que el nou Consistori ho tenia previst.

Pel que fa als transports públics, van sorgir serioses discrepàncies en el nou itinerari dels autobusos proposat per l'Ajuntament i l'AV, perquè es considerava que marginava el Barri Sud, tot i que s'ampliava el seu recorregut per aquest barri, però deien que es concentrava molt a l'entorn del Parc de la Roqueta i restava al marge el carrer Indústria direcció muntanya. Aleshores proposaven que els autobusos passessin pel carrer Padrosa i es lamentaven de la manca d'informació que consideraven primordial per promoure la participació veïnal. Aprofitant aquest conflicte, l'AV va informar a través de fulls volants de les alternatives que hi havia de transport públic per anar a Barcelona. En concret, dels autobusos de Vallirana, Vilafranca i Molins de Rei que tenien parada davant de la Legrain i de la Creu Roja, d'anada i el Bar Ventura i Sant Pastor, de tornada.

D'altra banda, els representants del barri Sud a la Coordinadora van evitar que es realitzés una campanya per demanar el trasllat de les indústries del barri Sud amb l'argument que molts de veïns del barri hi treballaven. Com a solució a llarg termini es va creure

necessari d'aconseguir el canvi de qualificació de la zona i a, curt termini, que els veïns havien d'exigir el compliment de les condicions de seguretat en els indrets considerats més conflictius.

Però no tot era una bassa d'oli al si de l'AV. Abans s'ha esmentat que els Joves del barri Sud es van distanciar de l'AV. I és que la pròpia dinàmica en aquest barri de l'AV va comportar més d'un conflicte, com la problemàtica que va sorgir amb els representants a la Coordinadora, Joan Gironés, Rafel Martí i Joan Masip, que van haver de presentar la dimissió perquè consideraven que eren rebutjats pels socis del barri. Aquestes dimissions¹¹⁸ no van incidir en la tasca de Joan Gironés com a cobrador i repartidor de la correspondència de l'AV.

Al barri Nord, els veïns de la Miranda van recollir signatures per demanar a l'Ajuntament que solucionés els embussos de trànsit que es generaven al carrer Dos de Maig, davant de la Institució la Miranda. Una de les alternatives que es van proposar fou que només deixessin passar els vehicles dels del veïnat. Per la seva banda, la Coordinadora¹¹⁹ va considerar que calia oferir tres alternatives a l'Ajuntament: que estigués prohibida la circulació als vehicles que no fossin del veïnat durant els dies feiners, habilitar les sortides pels carrers Canigó i Lurdes o millorar el servei de vigilància policial per tal que es complís la prohibició d'aparcar als indrets ja senyalitzats.

Els veïns de la Miranda també es queixaven de no disposar de cabines telefòniques. Havien de baixar als Pisos per fer una trucada. Aquest fet que va provocar un comentari irònic a *La Vall de Verç*, en el sentit que l'empresa Telefònica col.labora a mantenir en forma els veïns de La Miranda per les passejades que havien de fer per telefonar.

Amb el nou Consistori, la tasca de l'AV no es va centrar només a canalitzar les demandes i queixes del veïnat, sinó que també va començar a oferir serveis als socis i a la ciutadania. En aquesta sentit, va crear una assessoria jurídica que fou portada per l'advocada Anna Hernández. En pocs mesos va haver d'atendre més d'un centenar de consultes.

Per una banda, tota aquesta activitat s'havia d'exterioritzar encara més i, per una altra, calia eviatar situacions conflictives com les que s'havien donat al barri Sud. Per aquestes raons,

s'havia de cohesionar l'AV. Amb aquestes idees es va organitzar el 3 de juny "La Festa de l'Associació". Festa lúdica que havia estat pensada feia un any, però que s'havia anat ajornant per diversos motius. Durant els actes es van produir 19 altes de socis, la qual cosa elevava a 337 el nombre de socis, repartits de la següent manera: 57 del barri Nord, 123 del barri Centre i 157 del barri Sud. Només el barri Centre havia experimentat un augment considerable, en sis mesos.

Relació amb les entitats

Focs de Sant Joan (Tradicions i Costums) organitzava, d'ençà l'any 1973 conjuntament amb altres entitats del poble, la rebuda de la Flama del Canigó i la revetlla de Sant Joan. Per l'acollida que tenia la festa entre el veïnat, l'AV va decidir col·laborar en la seva realització amb les parades de menjar i begudes.

La Coordinadora també es va adherir a la campanya de Llibertat Patriotes Catalans que impulsava el Comitè local que recentment s'havia creat arran de l'empresonament de diversos militants nacionalistes sense proves de cupabilitat. Ara bé, remarcava la clara independència de tota opció política i abonava l'estricta compliment d'unes lleis que han d'ésser iguals per a tothom. També va donar suport a la campanya de recollida de signatures per demanar que l'Ajuntament dediqués un carrer a l'historiador i polític independentista, Batista i Roca que havia estat desprestigiats públicament per les forces policials que l'acusaven sense cap mena de proves de ser ideòleg d'un grup armat.

III Assemblea General

En acabar el mes de novembre 1979 es va celebrar la III Assemblea General, que va coincidir amb uns moments de manca de participació força preocupant, malgrat la tasca que globalment s'havia realitzat durant tot l'any. I és que algunes vocalies havien actuat sota mínims o pràcticament havien deixat d'existir (Sanitat i Urbanisme) i altres havien tingut problemes per realitzar la seva tasca per manca de gent (Ensenyament, Dones i Joves). Aquesta problemàtica es va reflectir en el moment de la renovació de càrrecs. Jordi Gironés¹²⁰ analitzava a *La Vall de Verç* aquesta manca participació i considerava que s'havia fet més profunda des del canvi polític obert amb la legalització dels partits i les eleccions parlamentàries, i apuntava que calia parlar-ne seriosament per sortir-se'n.

Els nous càrrecs¹²¹ foren finalment coberts. Van correspondre'n cinc al barri Sud com a clara resposta a la seva pròpia dinàmica participativa. Sobre les actuacions realitzades es va destacar les gestions per assolir la Llar d'avis, la problemàtica sobre les indústries del barri Sud, els problemes de trànsit solucionats en la seva major part, la problemàtica sobre els preus del mercat i la posada en marxa del consells populars. En el camp del nou Consitori es va analitzar el mal funcionament municipal, a causa de l'excessiva feina que s'anava acumulant en els pocs regidors que governaven el municipi. Es criticava que una sola persona aglutinés tres regidories tan complexes com eren les d'Ensenyament, Cultura i Esports.

4.-Davallada

A poc a poc, la participació a l'AV anava davallant de la mateixa manera en què ho feia el veïnat en altres entitats i partits polítics. Aquesta davallada participativa afectava molt la dinàmica d'una AV donat que li era indispensable la participació directa del veïnat en les tasques a fer o, com a mínim, en l'assistència a les reunions que es convoquessin, ja que si no es perdia el contacte necessari per saber què calia reivindicar i en nom de qui. I el cas és que la gent deixava de participar però no es donava de baixa, com ho proven els prop de 400 socis que va arribar a tenir l'AV. Ara bé, el desànim també es va generar en els pocs voluntariosos que en treballar també als consells populars en tasques de l'AV, es trobaven sense cap suport.

Tot i la davallada que s'anava perfilant, l'AV va aconseguir millores en l'assistència sanitària i va provocar la posada en marxa del Consell Popular de Sanitat que estava aturat. També es va assolir el Centre de Planificació Familiar, la consolidació l'Escola d'Adults així com petites victòries, molt especialment entre 1980 i 1981. Sense menysprear la tasca de cap de les persones que van treballar al si de l'AV durant aquest període en què es va iniciar la davallada, cal remarcar el treball de la Coordinadora que va mantenir viva la flama i va assolir aquestes millores per als santjustencs i santjustenques.

Entre els anys 1982 i 1984, l'AV va tocar fons, malgrat els esforços que s'hi havien abocat i l'Associació va deixar pràcticament d'existir com a tal, l'any 1984, però no es va acabar de dissol-

dre amb la idea de fer-la resorgir més endavant. El terme utilitzat pels seus membres per qualificar aquesta situació fou el de “congelació”.

Barri Sud

Malgrat que es va evitar una campanya pel trasllat de les indústries del barri Sud, amb la conscienciació que el veïnat tenia sobre aquesta problemàtica van apareixent casos puntuals alarmants per a la ciutadania, com és el d'un veí¹²² que comenta a *La Vall de Verç* que sota de casa seva, al carrer Major, 94, baixos, hi havia emmagatzemada una gran quantitat de matèries plàstiques que, en cas d'incendi, provocaria una desfeta considerable al barri Sud. En les seves investigacions particulars, aquest veí se n'adona que el magatzem no està degudament legalitzat, sinó que consta com un taller de fundes i bosses de plàstic que només podia emmagatzemar entre dos mil i tres mil quilos per a la producció, però assegurava que allà hi havia a l'entorn de dues-centes tones entre Clorur de Polivinil (PVC) i Clorur de Policetré, matèries altament combustibles i tòxiques. Després d'haver-ho denunciat a l'Ajuntament, els tècnics municipals van realitzar una inspecció i van donar al propietari de la fàbrica un termini per treure tota aquella mercaderia. Un cop passat el termini, i com el material continuava en aquell indret, es va personar l'alcalde acompanyat de dos regidors i d'uns policies municipals per tancar el local, la qual cosa que no van arribar a fer perquè el propietari del negoci va suplicar una ampliació del termini. Segons el veí, van anar passant el dies i no es tancava el local, i considerava en el seu escrit que tot seguia igual que abans del nou Consistori “res no havia canviat” i el que més greu li sabia, a banda del perill que comportava aquell negoci, era que l'Ajuntament no havia estat escollit amb el dit com abans.

Malgrat la tasca que realitzava l'AV en aquest barri, els símptomes de la seva davallada sortien a relluir en un reportage de *La Vall de Verç*¹²³ on s'indicava que hi havia una manca de

Al bell mig del barri Sud es trobava l'empresa de formigó Prebetong. En conjunt, el barri s'assemblava més a un polígon industrial que a un barri urbà (Arxiu La Vall de Verç)

participació del veïnat. Es recollien opinions de diversos veïns que assenyalaven que *“abans hi havia hagut una unitat a l’entorn de l’AV enfront a problemes concrets del barri, sembla que darrerament aquesta s’ha anat desfent i s’ha anat perdent la combativitat que havia arribat a tenir aquest barri”*. La majoria de persones entrevistades per la publicació local pensaven que era l’Ajuntament qui havia de resoldre els problemes, tot i que alguns continuaven pensant que l’AV era qui havia de portar a terme la seva tasca reivindicativa. Pel que fa a les entitats del barri, expressaven majoritàriament que la dels Joves del barri Sud era la més coneguda, seguida de l’AV, del Futbol Club de l’Amistat, de la Llar d’avis i del Futbol-Sala Femení.

Vocalia de Sanitat

A causa de les diverses protestes arribades a la Coordinadora per part dels veïns en relació a les deficiències de l’assistència sanitària¹²⁴, es va cercar documentació d’acord amb la legalitat present i una persona de la Coordinadora va mantenir una reunió amb el director de l’Ambulatori de Cornellà, el Dr. Isern, i es va aconseguir que participés en un col.loqui municipal. A l’esmentada reunió se sol.licitava el quart metge, que l’AV reivindicava des de feia temps, amb l’argumentació que al poble hi havia 3.868 cartilles, repartides de la següent manera:

Dr. Carbonell:	1.274
Dr. Porta	1.281
Dr. Gràcia	1.393

També se li va fer saber al director que a l’estiu no hi havia suplències de metges¹²⁵ de capçalera, i els que es quedaven al poble es repartien la feina que hi havia, la manca d’informació adequada del servei d’urgències (mal endèmic que s’anava arrossegant), que no hi havia un horari controlat de les farmàcies de torn i del practicant de la Seguretat Social, la insuficiència de les sales d’espera, l’actitud del pediatra que només atenia les sol.licituds de visites domiciliàries per escrit, a través de la bústia i a l’endemà de rebre-les, mentre rebia representants comercials dins de les hores establertes. A tot això, es va reconèixer la manca de formació sanitària dels santjustencs, i es va criticar l’actitud de l’Ajuntament que no havia fet res per promocionar la Campanya de la Generalitat sobre la planificació familiar. Finalment, se li va demanar, també, pel sistema que se seguia en les revisions que feia el metge local a les escoles públiques.

Al col.loqui¹²⁶, celebrat el 19 juny de 1980, l'assistència va superar el centenar de persones i hi van participar els metges locals i el Dr. Isern. El diàleg va derivar vers la medicina assistencial de la qual semblava que estava més preocupada la població en general.

A través d'aquest diàleg, el Dr. Isern va exposar públicament algunes de les qüestions que l'AV li havia plantejat en la seva anterior reunió. En primer lloc, va manifestar que l'Ajuntament havia d'atendre les qüestions de prevenció i d'assessorament sanitari, la qual cosa encara no estava ben atesa. Sobre el Servei d'Urgències es va indicar que fallava globalment, ja que no es podia anar al metge de capçalera durant la nit, sinó que calia anar directament a l'ambulatori d'Esplugues o a Bellvitge i que no hi havia res previst per millorar-ho. També es va aclarir que els representants de productes farmacèutics no podien interrompre les hores de visita de la Seguretat Social.

Pel que fa al local de visites es, va anunciar que l'Ajuntament podia demanar una subvenció a l'Institut Nacional de Previsió per ampliar-lo. Quant a les cartilles, el Dr. Isern va manifestar que legalment, un metge no podia tenir més de mil cartilles i per aquesta raó va puntualitzar que a Sant Just Desvern hi mancava un quart metge i va remarcar que estava previst que legalment el practicant residís a la localitat on desenvolupava la seva tasca.

Sobre els "igualats" es va deixar molt clar que es tractava de la pràctica de la medicina privada i la consulta que tenien els metges a les tardes era particular i exclusiva per als seus "igualats"

Fent referència a la Planificació Familiar, la llevadora Emilia Guàrdia es va oferir a participar si s'endegava una campanya en aquesta direcció. A la reunió va causar força enrenou la intervenció d'un assistent que va criticar la difusió de propaganda política que van fer alguns dels metges locals en les darreres eleccions estatals. La intervenció no fou contestada pels metges que van assistir-hi. Mesos després d'aquest col.loqui l'AV va criticar l'actuació del Dr. Carbonell per difondre propaganda i recollir signatures entre els seus pacients en contra de la llei del divorci.

Després d'aquests col·loquis, l'AV¹²⁷ va aconseguir millorar l'assistència sanitària al poble:

- Es va arribar a un compromís amb els metges i practicants (ATS) pel compliment dels horaris dedicats a la Seguretat Social.
- Es va aconseguir que els representants dels laboratoris no fossin rebuts pels metges durant el temps dedicat a la Seguretat Social
- Que a l'ambulatori (Creu Roja) hi hagués una informació exhaustiva dels serveis de la Seguretat Social.
- Que els horaris dels practicants fossin adequats pels treballadors.
- Es va aconseguir que Sant Just tingués el quart metge, la metgessa Montserrat Anguera

A més es plantejaria dur endavant la campanya de planificació familiar que havia endegat la Generalitat provisional i que després de les primeres eleccions al Parlament de Catalunya, el govern elegit de CiU havia cancel·lat. Per la seva banda, l'Ajuntament, a través de la Conselleria de Sanitat havia manifestat que hi estava en contra i que no donaria cap suport si es portava endavant aquesta campanya.

Després de moltes negociacions, l'Ajuntament va assumir la campanya i el servei com a part de les seves responsabilitats de govern municipal, en matèria de Sanitat i el 2 de setembre de 1981 es va inaugurar el Centre Municipal de Planificació Familiar. Tant Gaspar Orriols, com Lurdes Burzón i Cándida Nevado apunten que Pilar Roig fou la persona que va animar i assessorar les dones de l'Associació en la campanya inicial i després en la seva configuració.

El Centre fou –i és– un servei per donar orientació a les dones i a les seves parelles sobre la vida sexual i els mitjans per utilitzar adequadament la contracepció i oferia –i ofereix– una àmplia informació sobre els mètodes anticonceptius a la vegada que proporciona el mètode lliurament escollit junt amb atenció als problemes sexuals, visita ginecològica amb la prova del càncer de matriu i una exploració per a la prevenció del càncer de mama com també prevenció i atenció a les infeccions ginecològiques.

L'equip de treball inicial del centre fou d'un ginecòleg, una llevadora, una ATS i una auxiliar d'ATS. Tots eren membres de la Comissió de Planificació Familiar del Consell Popular de Sanitat.

L'Ajuntament es va fer càrrec del finançament i va cobrir la posada en marxa i els sous de l'equip fins al final de l'any. La continuïtat per a l'any vinent depenia de l'èxit que s'assolia en aquesta primera etapa de funcionament. El diners que es pagaven a les visites era per pagar només el material i les anàlisis.

Vocalia de Dones

Continuaven amb els cursos de tall i confecció amb Càndida Nevado i Eulàlia Casanovas com a professores.

Vocalia d'Ensenyament

El 15 de febrer de 1980 es va realitzar la primera assemblea de l'Escola d'Adults¹²⁸ amb un gran èxit d'assistència. A la reunió es va prendre l'acord de funcionar democràticament de forma assembleària, amb la celebració d'assemblees aquestes se cada dos mesos. Per la seva banda, el regidor d'Ensenyament, Salvador Crespo, va garantir la continuïtat de l'Escola d'Adults i va avançar que s'estaven fent gestions a prop del Ministerio de Educació per aconseguir que l'escola fos pública. Fins aleshores les despeses corresponien a l'Ajuntament.

Abans d'acabar l'any 1980, l'AV va difondre un document titulat "Principis bàsics per a l'escola pública" que fou elaborat pel Consell Popular d'Ensenyament que aglutinava escoles, associacions de pares, l'institut, la regidoria d'Ensenyament de l'Ajuntament i l'AV, entre d'altres. En la seva difusió s'indicava que el document estava obert a la discussió per mirar de recollir opinions i saber realment el tipus d'escola pública que santjustencs els volien. A més, l'AV es comprometia a convocar una reunió per recollir les opinions i discutir-les.

L'Associació de Veïns continuava la seva tasca reivindicativa, malgrat els problemes de participació que l'envoltaven. Festes de Tardor de 1980 (Arxiu La Vall de Verç)

Aquest document definia l'ensenyament com un servei públic i que s'entenia com aquella escola que no és una font de beneficis ni un instrument d'influència ideològica i social en mans de grups particulars i, per tant el seu finançament, administració i control econòmic havien de ser íntegrament públics. També reflectia la seva catalanitat, entenent que l'escola pública havia d'estar arrelada

a la realitat nacional de Catalunya i que la llengua catalana, "amb l'ús total o progressiu, segons els casos", havia d'ésser utilitzada com a vehicle d'aprenentatge.

Durant l'any 1981, alguns membres de la Vocalia conjuntament amb l'Ajuntament van posar en marxa a través del Consell Popular d'Ensenyament, dos tallers per a joves, un de ciència i tècnica i un altre de tècniques, amb la finalitat de complementar els estudis i donar coneixements de les diverses professions. La idea de fons era donar ocupació als joves, perquè poguessin fer alguna cosa productiva i a la vegada educativa, segons Josep Sánchez, un dels animadors en la creació d'aquests tallers. El taller de ciència i tècnica, que es va anomenar de Narcís Monturiol, es va iniciar amb la idea de fomentar l'esperit científic i crític en els infants i joves, i en el taller de tècniques els alumnes desenvolupaven treballs d'electricitat, fusteria, torn i ajustament.

La Vocalia d'Ensenyament va col.laborar activament en la posada en marxa del taller d'aprenentatge Narcís Monturiol. (Arxiu "La Vall de Verç")

Vocalia d'Urbanisme

Aquesta Vocalia va seguir realitzant la seva tasca en el seguiment de la problemàtica dels polígons i, molt especialment, de la possible ampliació de Walden-7

Coordinació amb el Baix Llobregat

Les associacions de la comarca es van trobar per primera vegada (24 de maig de 1980) per intercanviar experiències i van començar a debatre la nova llei de Règim local. Es van elegir alguns representants per assistir a la trobada d'AV d'arreu de l'estat que es va celebrar a Sabadell entre el 14 i el 15 de juny.

Assemblees (1981-1984): cap a la "congelació"

Enmig d'un ambient desanimat i fred es va celebrar el 24 de gener de 1981 la IV Assemblea general¹²⁹. Només hi van participar 28 socis d'un cens de 320 i com que no es va presentar ningú per renovar els càrrecs de la Coordinadora es va decidir per unanimitat congelar-la durant temps. No obstant això, es va acordar garantir uns mínims i per assegurar-los es va reduir la Coordinadora a tres persones: Lourdes Burzón, Claudia Cortés i Gabriel Rigat. Aquests mínims se centraven en tres eixos:

- 1.-L'AV es limitarà a treballar els temes que es considerin prioritaris a fi de ser més efectius
- 2.-Per a cada tema o problema es crearà un grup que se n'ocupi
- 3.-Per dinamitzar l'Associació es faran reunions conjuntes de tots aquests grups i de la gent que s'hi vulgui anar incorporant.

També es va acordar mantenir les activitats de les vocalies, un mínim aparell burocràtic i garantir la tramesa d'informació a tots els socis.

La fredor de l'assemblea només es va trencar amb l'exposició dels temes urbanístics, sobretot quan es va informar de l'intent de construir un circuit automobílistic als voltants de la muntanya de Sant Pere Màrtir i amb l'exposició sanitària, en què s'indicà que el Dr. Carbonell continuava recollint signatures en contra de la futura Llei del divorci.

Malgrat aquesta situació, Jordi Gironés¹³⁰ assenyalava a *La Vall de Verç* que la Coordinadora estava disposada a realitzar un nou esforç per recuperar la dinàmica perduda a través de l'assemblees de barri i de l'assemblea general, i puntualitzava que l'AV era necessària per canalitzar els desitjos dels ciutadans al marge d'ideologies concretes.

Aquesta Coordinadora reduïda va garantir la continuació de l'AV durant l'any 1981 i va assolir que l'Ajuntament posés en marxa el Centre Municipal de Planificació Familiar, malgrat les reticències inicials del Consistori. Tot i aquesta victòria, de què gaudeix encara el veïnat de Sant Just, malgrat haver-se buidat alguns dels seus continguts inicials, segons Lurdes Burzón al cap del temps, l'AV no acabava de prendre l'embranchida mobilitzadora dels anys anteriors.

Abans d'acabar l'any, l'AV intentava redreçar de nou la seva situació. Es dirigí a tots els socis amb un informe sobre la validesa de la tasca de l'associació i els convocà a una reunió el 13 de novembre de 1981. En aquest informe es comentaven els èxits assolits: El Parc de la Roqueta, la Llar d'Avis, el local de Joves del barri Sud i el Centre Municipal de Planificació Familiar, així com els de millora de l'assistència sanitària, entre ells l'haver aconseguit el quart metge. També es feia referència al servei que l'associació havia començat a oferir als seus socis: l'assessorament jurídic i el de la declaració de la renda que havien ajudat un centenar de socis, els curssets de tall i confecció i els de català, que havien aplegat entre 60 i 150 alumnes. A més de la tasca que realitzava en la majoria de les iniciatives que es desenvolupaven al poble: l'Escola d'Adults, Consells Populars d'Ensenyament, Urbanisme, Festes de Tardor, Sant Jordi, Focs de Sant Joan...i també se citava els problemes pendents: les indústries molestes i perilloses al barri Sud i la possible requalificació de la zona, el control dels preus i la qualitat dels productes alimentaris, i els problemes de trànsit que havien estat denunciats pels veïns, especialment els que es generaven al carrer de la Creu i Dos de maig.

Però en no sorgir ningú per encapçalar l'AV, es va decidir perllongar uns mesos més la seva congelació. L'única sortida que es va assolir fou la de formar un equip de treball que prengué el timó per solucionar una sèrie de problemàtiques que calia plantejar a l'Ajuntament i es va acordar de recórrer a les mobilitzacions al carrer si l'Ajuntament no atenia com calia les reivindicacions del veïnat. En aquest sentit, es va afirmar que l'exposició de problemes a través de les instàncies no era efectiu donat que l'Ajuntament no en feia gaire cas i no donava les respostes adients.

A la reunió es van plantejar les problemàtiques que en aquells moments hi havia al poble:

-Excessiva circulació i perill als carrers de la Creu i Tudona-Bovedillas. Continuaven els embussos al carrer Dos de maig i els mals aparcaments al carrer Bonavista. Es demanava una nova distribució del trànsit, que l'Ajuntament prometia però que no es posava en marxa.

-Cables d'alta tensió. L'Ajuntament no feia aplicar la normativa a les companyies elèctriques.

-L'assemblea del barri Sud estava recollint signatures per adreçar un escrit al Consistori sobre els problemes de Sanitat i trànsit

-Consideraven perilloses les clavegueres que havien estat mal fetes i la poca alçada del mur que hi havia a la Bòvila d'en Cerdà, on un nen ja s'havia trencat les costelles i els fanals d'enllumenat pels quals hi passava el corrent quan hi havia humitat.

-Sorolls que s'originaven a l'entorn del bar JB (antic Baco), així com el consum de droga de la jovenalla.

-El Joves del barri Sud no estaven disposats a perdre el local, i anar al Parador.

Al final de la reunió es va veure que hi havia suficients temes per tenir activa l'AV.

Davant d'aquesta situació que vivia l'AV, *La Vall de Verç* va prendre partit en la seva editorial¹³¹, en què fa un recorregut pel que havien representat les AV abans de les eleccions democràtiques i afirmava que d'aquella empenta no hi quedava res, però puntualitzava que les AV no podien morir, ja que estava ben clara la necessitat de la seva existència, i culpava els partits polítics i ciutadans de la situació actual, per haver-les dinamitzat i haver-se'n retirat després quasi sobtadament. Per acabar, no acceptava un final trist per a elles, perquè creia en la necessitat *“de socialitzar-nos, que els veïns ens relacionem en tasques comunes”* i feia una crida per donar un cop de mà a l'Associació.

Paral·lelament a aquesta situació en què vivia immersa l'AV, es produïa la dimissió¹³² d'Antoni Malaret com a alcalde:

“Per exigències d'ordre personal i familiar, em veig en la necessitat de dimidir del càrrec d'alcalde-president de la Corporació Municipal de Sant Just Desvern, per no poder atendre les responsabilitats de l'alcaldia amb la dedicació i lliurament com fins ara he vingut fent. Per tant us prego que accepteu la meua renúncia i que em considereu com a un regidor més del nostre Ajuntament”. El nou alcalde, Robert Ramírez¹³³, que havia encapçalat la llista per CiU, comentava a *La Vall de Verç* que volia anar per feina. Mentrestant, l'AV no va fer cap manifestació pública sobre aquest canvi a l'alcaldia, malgrat que

Robert Ramírez es va trobar durant els primers dies del seu mandat amb el carrer de la Creu ple de pancartes al·lusives al soroll i a la velocitat del cotxes, que havia penjat l'AV. Aprofitant aquesta mobilització veïnal, *La Vall de Verç*¹³⁴ recordava irònicament al nou alcalde que “*el carrer és cosa de tots*”, recollint una frase de la campanya de la *Normalització lingüística* que es desenvolupava en aquella època.

Al darrer Ple municipal del nou Consistori democràtic, s'encarreguen els projectes per construir la nova guarderia municipal i de la piscina, només amb els vots del govern municipal. Mentrestant, se celebra una nova assemblea general el 26 de març a què van assistir 32 associats, i en què no es va fer cap referència a les eleccions municipals que s'havien de celebrar el mes d'abril, ja que la reunió tenia com a únic punt la renovació de la Coordinadora reduïda que no es va dur a terme en no presentar-se ningú, però les persones que havien mantingut la flama no estaven disposades a seguir en aquelles condicions, i aleshores es va acordar convocar una assemblea per al dia 11 de juny i si no sortia ningú que es volgués fer càrrec de l'AV, es procediria a la seva dissolució.

Abans d'arribar a l'assemblea, Lluís Segura, que havia encapçalat les llistes dels socialistes, era elegit nou alcalde del poble. Aquesta elecció representava un canvi en la política municipal. Un canvi que aniria acompanyat d'un tímid intent de fer ressorgir l'AV.

A la reunió esperada es forma una nova Coordinadora amb Immaculada Ripoll, Núria Paris, Manel Farré, Maria Mancha, Jordi Cortès, Rosa M. Gras i Lluís Arribas, als quals acompanyaran, al menys durant els primers temps, els membres de l'anterior. Diverses persones consideren que era un intent de Comitè local de CDC per comptar amb una força al carrer i pressionar així la tasca socialista i comunista al govern municipal després d'haver perdut l'alcaldia, ja que algunes de les persones que van promoure aquest ressorgiment simpatitzaven amb Convergència

Aquesta trobada va comptar amb l'assistència de 27 persones i aquestes dades no permetien tenir una visió gaire optimista del seu futur. No obstant això, la nova Junta es va plantejar d'abordar la confecció d'un programa d'actuació en què es reflectien els punts i problemes que l'AV havia d'afrontar. Abans d'acabar el mes,

va tenir lloc una reunió per redactar-lo, a què va assistir Lluís Segura que va expressar el suport de l'Ajuntament a la continuïtat de l'AV i els va oferir un major accés i participació en les decisions municipals. Tot i les bones intencions, l'AV no acabava de dinamitzar-se i deixà d'existir a l'assemblea de 28 de gener de 1984.

A l'assemblea diversos membres van assenyalar que la Coordinadora que s'havia format l'11 de juny passat no havia estat capaç d'estructurar un programa mínim d'actuació, i seguint els plantejaments presentats en aquella assemblea, la Coordinadora va presentar la seva dimissió i l'AV restà sense cap nucli directiu.

Amb aquesta nova situació i amb la idea d'assegurar la seva continuïtat legal, es va acordar, entre altres punts, constituir una junta gestora¹³⁵ amb tots els socis presents a l'assemblea amb les següents atribucions:

- Mantenir la representació legal de l'AV. En particular, en relació al contracte d'arrendament del local del barri Sud i la corresponent subvenció de l'Ajuntament. Aquesta representació l'havia de dur a terme Lurdes Burzón. Pel que fa als comptes corrents, la representació legal es va concretar en les persones de Lourdes Burzón, Gabriel Rigat i Gaspar Orriols.
- Disposar dels diners exclusivament per al pagament del local de Joves i la liquidació de les factures pendents.
- Convocar l'assemblea si ho sol·licitaven un mínim de 7 socis.
- També es va decidir eliminar les quotes dels socis a partir del mes de gener de 1984, deixar el local del carrer Bonavista i situar la nova direcció al local dels Joves del barri Sud. Pel que fa al documents de l'AV, es va determinar que els estatuts legalitzats, el registre de socis, el llibre d'actes i els tampons restessin en poder de Lurdes Burzón i la resta de documents es dipositessin al local de Joves del barri Sud mentre es fes realitat l'Arxiu Històric Municipal. Arribat a aquest moment, la documentació es posaria a la seva disposició

L'editorial de *La Vall de Verç*¹³⁶, després de remarcar que des de les seves pàgines s'havia fet ressò de la crisi de participació que envoltava darrerament l'AV, es lamentava d'aquesta decisió perquè

considerava necessària la seva tasca, però remarcava que potser era la solució més idònia perquè el ciutadà se n'adonés que "només amb la participació directa pot activar la comunicació entre el veïnat i el control sobre la gestió municipal, elements que donen vida a una AV". L'editorial acabava dient que l'AV de Sant Just "ja és història, i no se sap si en un futur tornarà a ressorgir de nou", però torna a puntualitzar que "és necessària", i assegura que "no cal perdre l'esperança de recuperar la seva activitat".

5.- El ressorgiment

Tornem-hi

Després de quatre anys d'haver-se dissolt, l'AV ressorgí de nou sota l'empenta de Mery Barranco¹³⁷, Josep Lluís Recio i M. Victòria García. Aquestes tres persones coincidien a les reunions de les Associacions de Pares de les Escoles Parroquials Núria i es van adonar que comparteixen algunes afinitats en la realització d'activitats pel veïnat i es van engrescar a potenciar una associació de veïns, però abans de donar una passa es van assabentar que al poble hi havia hagut un moviment veïnal que tot just s'havia dissolt després de les segones eleccions democràtiques i que Lurdes Burzón era la dipositària de l'arxiu i una de les persones que en tenia representació legal i van establir un primer contacte del qual va sorgir la proposta de tornar a relançar l'AV.

L'única cosa de què es volia assegurar Lurdes Burzón era que aquella proposta no representaria una flor d'estiu, i per aquesta raó va demanar que s'havien de constituir com una coordinadora provisional amb l'objectiu de desenvolupar les activitats pròpies d'una AV. I és que anys després de la seva dissolució, un grup de persones lligades al Partit dels Comunistes Catalans (PCC) van intentar relançar-la de nou pel seu compte, però va acabar en un foc d'encenalls, això sí, amb molt bona voluntat.

Però aquesta vegada la idea anava prenent cos i el 16 de juliol de 1987 es formalitzava la seva constitució amb una assemblea d'on va sorgir una comissió gestora¹³⁸. *La Vall de Verç*¹³⁹ es va fer ressò d'aquest esdeveniment reproduint un escrit de Mery Barranco en què assenyalava la seva constitució "*davant l'alegria d'uns i l'escepticisme d'altres, creiem que l'AV és necessària, que*

necessitem no trobar-nos sols davant els problemes. Ens cal una entitat legal que ens representi i aquesta és l'apropiada, perquè l'AV és el mitjà legal per reivindicar tots aquells drets que no sempre són al nostre abast individualment i és el marc idoni per crear un fòrum de discussió de temes ciutadans". Més endavant, l'escrit comentava que el sanjustencs són un poble mil·lenari i que en el transcurs d'aquest temps hi ha hagut entitats i associacions que han estat presents i són presents en la vida del poble i que la seva contribució ha fet possible la celebració dels mil anys d'història. Per acabar feia una crida a la participació al si de l'AV per desenvolupar el moviment veïnal.

Tot i que aquest ressorgiment s'havia criticat des d'alguns sectors del poble perquè es considerava que el grup inicial estava format per gent molt pròxima al partit socialista, de seguida va comptar amb el suport de persones properes a formacions d'esquerra, especialment d'Iniciativa per Catalunya, i que havien treballat en l'època anterior abans de la seva dissolució. És el cas de Càndida Nevado i Josep Sánchez.

Cándida Nevado¹⁴⁰ comenta que en un poble tothom es coneix, però en quatre anys Sant Just Desvern havia experimentat un augment de població considerable i es va donar la casualitat que no va conèixer Mery Barranco fins que no va treballar amb ella al si de l'AV, a què es va sumar perquè tenia ganes de continuar treballant per col·laborar a millorar el benestar dels ciutadans amb la mateixa força que ho va fer en l'etapa anterior i apunta que sincerament que desconeixia la seva militància socialista fins que no la va veure a les llistes de les eleccions municipals de 1991, quan ella també es va presentar a les llistes d'Iniciativa.

Òbviament Càndida Nevado és conscient que aquesta etapa no es pot comparar amb l'anterior. En aquest punt també coincideix Ramon Lòpez¹⁴¹ en el sentit que en aquella època tot estava per fer i "*tots estàvem aprenent sobre la marxa*". Ara la tasca de les associacions de veïns és molt més genèrica, sobre problemes no tan localistes com abans i cal considerar-les com una altra manera de canalitzar la participació ciutadana.

La nova Coordinadora no va veure la necessitat de descentralitzar l'AV per barris sota l'argumentació que calia unir esforços, per donar una idea de conjunt i amb la poca gent que es

comptava no es podien permetre el luxe de dividir esforços, més endavant, ja s'ho tornarien a plantejar, però en aquells moments, no. En aquest sentit la nova Junta presidida per Josep Lluís Recio, amb la vicepresidència de Mery Barranco no va acceptar la proposta d'Antoni Anguera de descentralitzar la tasca de l'Associació per barris. Sota aquesta visió, van demanar a Felip Marsó, president de la Comunitat de propietaris de Bellsolig, que col·laborés amb ells i formar així una sola AV. Aquesta concepció, com hem vist anteriorment, no és compartida per Jordi Gironés, malgrat que el nombre de persones condicioni, però considera que és l'única manera de donar idea de conjunt i que s'assumeixin els problemes dels barris com a propis.

Una de les primeres tasques de la nova Junta¹⁴² fou la presentar-se a l'Ajuntament i aconseguir un local propi o compartit per realitzar les reunions i dipositar el material i tota la documentació. La segona, va estructurar l'AV en àrees de treball o vocalies, i es van formar les vocalies d'Urbanisme, Sanitat, Solidaritat i Ensenyament. Paral·lelament se cercaven punts de debat com el de la relació entre joves i gent gran, amb la idea que aquests poguessin comunicar als més joves les seves experiències.

Després es va començar la tasca d'anar als plens i tornar a reivindicar els Consells Populars, principalment el d'Urbanisme que feia molt de temps que no funcionava. També van reivindicar la redacció i aprovació del Reglament de participació ciutadana, que van aconseguir.

En aquesta nova etapa, l'AV va contactar amb la Federació d'Associacions de Veïns del Baix Llobregat (FAVBAIX) amb la intenció de saber com es desenvolupava la tasca de les associacions de veïns en els diferents pobles de la comarca i Mery Barranco es va integrar en el seu secretariat. Després, s'ha anat participant en les diverses assemblees: Pere Aceiton formava part de la Vocalia de medi ambient i Antoni de Mora participava en la Vocalia de la Vivenda.

També es va començar a participar en la Confederació d'Associacions de Veïns de Catalunya (CONFAVC) que agrupa totes les associacions federades de Catalunya i que és una de les més actives de tot l'Estat. En concret es va participar a l'assemblea anual i en la Comissió Censora de comptes. La representativitat va recaure en el president de l'AV de Sant Just.

El 22 de febrer de 1991 es va celebrar una assemblea extraordinària de l'AV amb l'objectiu d'aprovar algunes modificacions en els estatuts, així com per escollir la nova Junta¹⁴³. La nova direcció col·legiada estava presidida per M. Victòria Garcia, en la vicepresidència continuava Mery Barranco, i com a secretària, Cándida Nevado.

L'abril de 1991, va aparèixer el número 0 de *La pancarta*, butlletí de l'AV que pretenia ésser un mitjà de comunicació i d'opinió del veïnat, així com també d'informació de les tasques que realitzava. La seva periodicitat havia d'ésser trimestral. En aquest número es va presentar el nou logotip de l'AV, que ja s'havia fet servir en la campanya que es duïa a terme per denunciar la problemàtica dels habitatges de lloguer i de la derrama que havien rebut molts llogaters corresponent a l'increment de la contribució, per què sembla que aquestes derrames estaven mal calculades, ja que representaven el pagament per dues vegades de la totalitat de l'impost. Per aquest efecte es va crear una comissió de seguiment al si de l'AV amb el suport del seu servei jurídic. En aquest número de la revista hi ha una amplia informació en relació a aquest tema.

Malgrat la tasca realitzada en aquesta segona època, l'AV és conscient que hi ha hagut una considerable manca de participació i reconeix que tot i l'esforç realitzat per difondre les actuacions, no s'ha obtingut el resultat que s'esperava. Possiblement amb algun tipus de publicació periòdica o un butlletí informatiu es podia haver arribat a la totalitat de la població. En aquesta direcció, s'ha realitzat més d'una autocrítica, però la falta de mans també els ha obligat a no anar més enllà de les seves possibilitats. Sense voler entrar en consideracions de tipus ideològic, cal valorar l'esforç que significa mantenir una entitat que té per objectiu estar al servei de la ciutadania en una conjuntura social gens favorable a establir lligams entre entre el veïnat.

"La Pancarta" és una Publicació de l'AV que porta el nom del nou logotip (AMSD)

Vocalia de Sanitat

L'AV participa en el Consell de Salut de l'Àrea Bàsica de Salut de Sant Just Desvern en el seguiment de l'experiència d'atenció ambulatoria del drogodependent que es realitza al poble, amb la Coordinadora d'Associacions de Veïns en la campanya contra la supressió del servei nocturn d'urgències a l'ambulatori d'Esplugues, en el tancament de la Creu Roja de Sant Just Desvern i en la campanya reivindicativa de l'Hospital comarcal. L'any 1998 va participar en la reivindicació de l'aparcament lliure a l'hospital de Bellvitge i en la campanya contra "El cop de medicament"

A més, alguns membres han assistit al curset sobre Sanitat organitzat per la FAVBAIX, a la jornada de treball de drogodependència organitzada pel Servei d'Atenció a la Drogodependència de la Mancomunitat de la Fonsanta, en el temes de Salut Mental i Droga, i en el grup de treball de Consell Comunitari de Prevenció de les Drogodependències.

L'AV va participar activament l'any 1998 en el Consell Consultiu de la Gent Gran al si del Consell Comarcal del Baix Llobregat i al Congrés de la Gent Grant que es va celebrar a Barcelona.

Vocalia de Cultura i Esports

L'AV participa habitualment en el Consell Popular de Cultura. També va participar en la l'Assemblea constituent de l'associació Comissió local d'Agermanament. És sòcia fundadora de l'organització no governamental (ONG), Sant Just Solidari i l'estiu de 1997, durant la recepció dels infants del Sàhara, es lliuraren trofeus i material escolar. Ha col.laborat en la reforestació de Sant Pere Màrtir i va participar en l'organització del II Campionat de Catalunya d'Esports minoritaris. L'any 1994 va signar el manifest de les entitats del poble davant les conseqüències originades pels focs a Catalunya l'any 1994.

Vocalia d'Urbanisme

Va realitzar el seguiment de la rehabilitació del Walden, de la construcció dels pisos de l'Illa Walden, del Casal de Joves i de l'adquisició del convent de les Dominiques. Va participar activament en l'elaboració del Reglament de convivència ciutadana i en les diferents comissions informatives d'Urbanisme i Medi ambient.

D'ençà l'ampliació de les zones blaves i de la instal·lació dels parquímetres realitza un seguiment que ha consistit en la realització d'una enquesta entre el veïnat del poble els resultats de la qual va difondre *La Vall de Verç*.

Participa en el seguiment del desenvolupament de les obres del Mas Lluhí de Sant Feliu i en el vial de sortida de la mateixa urbanització, així com en les reunions sobre el Tramvia del Baix. És membre de la Comissió gestora del Pla Estratègic de Sant Just.

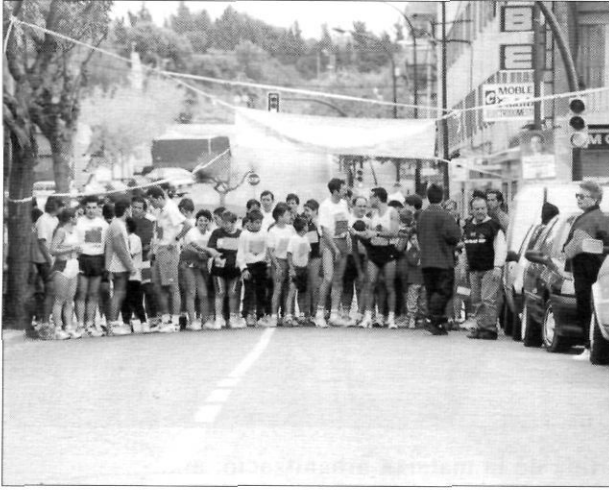
Vocalia de Medi ambient

Ha participat en la 1a Jornada de Residus Urbans, convocada per la FAVBAIX, en la jornada sobre la Llei de residus a Montcada, organitzada per la CONFVC, en l'acte de conscienciació del residu mínim al Centre Comercial BARNASUD i en la Plataforma cívica per a la reducció de residus. Han seguit l'experiència del residu mínim de Molins de Rei i de la planta de compostatge de Torrelles de Llobregat. Col·labora amb la Plataforma Cívica per a la Reducció de Residus. A Sant Just han realitzat el seguiment de la instal·lació de la deixalleria i al barri Nord conjuntament amb la Comissió de Festes del Barri Nord han realitzat diversos actes amb l'objectiu de conscienciar la població sobre la realitat de país.

També va organitzar les rutes verdes amb sortides al Parc natural de Sant Llorenç de Munt, a les mines de Gavà i al castell d'Eramprunyà, a les Coves de Salnitre de Collbató, a les Illes Medes, als aiguamolls de l'Empordà, a Martorell, al massís del Montseny, una jornada de dos dies a l'alberg (El Corredor) i a La Passió d'Esparreguera com també en l'organització de tallers mediambientals.

L'any 1998 va organitzar les excursions a la Costa Brava, al Jardí Botànic Cap Roig i a Lloret de Mar per visitar el far. Paral·lelament, es van fer les conferències sobre *Les Flors de Bach i Les Sectes*.

Taller per a l'obtenció de paper reciclat, organitzat per l'Associació de Veïns. (Arxiu de l'AV Sant Just Desvern)

Relació amb altres entitats del poble

Paral·lelament a la creació del Centre d'Estudis Santjustencs, l'Associació, amb la idea de crear un arxiu fotogràfic del poble, va organitzar una exposició de fotografies a Can Ginestar amb la col·laboració de veïns que tenien fotografies històriques del poble i que des del primer moment van dipositar la seva confiança

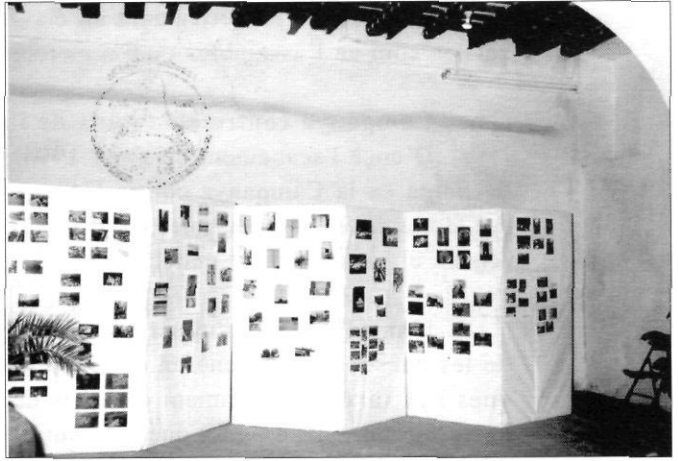
en les persones que formaven l'AV, però que fins aquells moments no eren gaire conegudes al poble. D'altra banda, en el camp esportiu van començar a organitzar la Cursa Popular, sota el lema *Córrer per Sant Just*, cada 12 d'octubre com una aportació de l'AV a les Festes de Tardor. L'any 1997 es va organitzar la VIII. El recorregut és d'uns 6 km, i s'acaba amb una botifarrada. Pels més petits es redueix aquesta distància. A l'organització de la cursa s'han anat sumant, algunes de les altres associacions de veïns existents al poble (l'AV de la Plana Padrosa i l'AV de les Basses de Sant Pere).

"Córrer per Sant Just", la tradicional cursa popular del 12 d'octubre. La de la fotografia correspon a la de 1996, la VI.(Arxiu de l'AV Sant Just Desvern)

En el camp esportiu també han participat en l'organització de campionats de Front-Tennis i han donat suport a un grup de joves que es van constituir en el Futbol Sala barri Nord, quinze nois en la categoria de cadets amb dos monitors del barri i amb l'autorització dels pares. Aquest suport consistia a en demanar a l'Ajuntament la pista per als entrenaments, una col·laboració econòmica per als desplaçaments i en el lloguer de pistes, els dorsals i les samarretes, i en el suport administratiu. Es preveu que en un futur es constituïran com a entitat esportiva per tal de tenir una assegurança davant de qualsevol eventualitat. Han jugat en diverses localitats a Sant Vicens dels Horts i a Santa Coloma, entre d'altres.

La Comissió de Festes del barri Nord actua al si de l'AV d'una forma autònoma. Col·labora en diferents actes de l'AV i alguns dels seus membres participen a les reunions de la Junta.

L'AV realitza un programa setmanal a Ràdio Desvern i ha participat en diversos debats radiofònics sobre problemàtiques ciutadanes, prenent partit en defensa dels interessos veïnals, com en el debat sobre la "Remodelació de la Rambla i del Barri Centre" i sobre el "Comerç a Sant Just" amb la presència de regidors, la Unió de Botiguers i de partits polítics.

Serveis de l'AV

A l'època anterior, l'AV va començar a oferir una sèrie de serveis, com s'ha comentat anteriorment, que es concretaven en l'assessorament jurídic i en la confecció de les declaracions de renda amb la finalitat que el veïnat veiés l'AV com un organisme amb què podia comptar per defensar i resoldre els seus interessos particulars i col·lectius, i d'aquesta manera l'AV s'apropava més al veïnat.

En aquesta nova etapa, l'AV també ha desenvolupat aquests serveis i els han ampliat com una activitat més en defensa dels ciutadans. En aquest direcció els serveis que s'han desenvolupat d'ençà l'any 1987 són:

Mútua de Previsió Social "Sinera"

Entitat creada inicialment com "Grup d'Enterraments" per la Federació de Veïns de Cornellà, amb una gran acceptació. Posteriorment, i a causa de l'experiència acumulada al Baix Llobregat i a la pressió de les Companyies d'Assegurances, es va constituir en mútua amb la col·laboració de la CONFAV i FAVBAIX.

Ofereix serveis d'enterraments a preu de cost i funciona amb un règim assembleari en l'àmbit de l'Associació local i de la Junta General Anual de mutualistes. Es paga la inscripció i una quota cada mes. Per beneficiar-se del servei s'ha de ser soci de l'AV.

La Mostra de fotografia. Exposició de fotografies històriques del poble a Can Ginestar, organitzada per l'AV Sant Just. Festes de tardor de 1988 (Arxiu Mery Barranco)

L'AV participa activament en els grups de treball que organitza així com en l'assemblea com a membre.

Campanya contra els rebuts de l'aigua

D'ençà l'acabament de l'any 1994, l'AV de Sant Just Desvern participa en la Campanya contra l'Aigua en representació d'un col·lectiu de veïns del poble, al quals se'ls calcula i se'ls tramita el rebut i el pagament del mateix.

L'any 1990 es va iniciar la campanya a causa de l'aplicació de les dues lleis que generen el cànon d'infraestructures hidràuliques i la xarxa d'abastament d'aigües de l'àrea metropolitana, i des d'aleshores, s'exigeix que el rebut només contempli el preu de l'aigua consumida, l'impost per inversions, la taxa de sanejament i l'IVA al 4%. És a dir, el preu de l'aigua del 1990 afegint l'IPC.

En el transcurs d'aquesta campanya s'han assolit algunes victòries com la rebaixa del cànon d'infraestructures hidràuliques en dues ocasions, (1992 i 1994); l'increment del preu de l'aigua segons l'IPC; la taxa de sanejament va baixar en un 31% durant l'any 1994, més futurs augments de l'IPC anual i una major aportació industrial en relació a l'ús domèstic, així com també l'aturada dels augments abusius de la TAMGREM.

Assistència jurídica mutual

Aquesta mútua la van crear les associacions de veïns i un col·lectiu de cinquanta advocats. L'AV de Sant Just és sòcia fundadora de la mútua, participa en els grups de treball que s'organitzen i està representada pel president de l'Associació, Toni de Mora.

Serveis a l'Espai Gran

L'AV de Sant Just, a través dels acords del conveni de col·laboració amb l'Ajuntament, rep una subvenció per tal d'assegurar el funcionament (tots els matins i totes les tardes de l'any) de l'Espai Gran. Les persones encarregades obren i tanquen el local, igualment s'informa a l'Ajuntament del nombre d'usuaris i de les incidències diàries.

Serveis d'assessorament jurídic

Consisteix en l'assessorament jurídic al soci i ciutadà per part d'un professional en qüestions legals i fiscals a preus reduïts.

Servei d'Assessorament al soci

L'AV dóna servei i orientació a tots els veïns que ho demanin tant en qüestions municipals com en d'altres. Totes les reunions de la Junta resten obertes, s'hi poden tractar tota mena de temes, que l'AV pot fer seus i defensar-los o delegant-los a la persona que convingui per tal de que us representi davant de l'Administració.

Les juntes directives (1991-1997):

Assemblea del 5 de juliol de 1991

Presidenta: M. Victòria García
 Vicepresident: Paco Leal
 Tresorer: Josep M. Sebastian
 Secretària: Cándida Nevado
 Vocals: Pilar Ortiz, Toni de Mora, Pere Aceitón, Josep A. González, Josep Ll. Recio i M. José Alcocer

Assemblea del 5 de maig de 1993

President: Toni de Mora
 Vicepresident: Josep M. Sebastian
 Tresorera: M. Angels Zamora
 Secretària: M. José Alcocer
 Vocals: Pepi Jimenez, Fuensanta, Pere Aceitón, M. Victoria García i Marta Sama

Assemblea del 29 de juny de 1995

President: Toni de Mora
 Vicepresidenta: Josep M. Sebastià
 Tresorera: M. Angels Zamora
 Secretària: M. José Alcocer
 Vocals: Pepi Jimenez, Pere Aceitón, M. Victoria García, M. Antonia Inglés, Miguel Munuera i Cándida Nevado.

Assemblea del 15 de desembre de 1997

President: Toni de Mora
 Vicepresidenta: Cándida Nevado
 Tresorera: Mª Angels Zamora

La commemoració del 20è aniversari de l'AV va aplegar a una representació dels seus actuals membres i d'alguns dels de l'inici a l'entorn d'un roure (Arxiu de l'AV Sant Just)

Secretària: Pepi Jimenez

Vocals: Mª José Alcocer, Pere Aceitón, Fina Rodríguez, Didac García, Josep M. Sebastià, Llorenç García, i Miguel Munuera.

Epíleg

Aquestes pàgines, com ja s'ha comentat, no tenen per finalitat mirar al passat amb nostàlgia, sinó deixar constància d'uns fets protagonitzats per homes i dones de Sant Just Desvern que van prendre, i prenen, un compromís col·lectiu al si de l'AV per fer un poble més habitable i digne, i que la seva tasca no resti en l'oblit. Durant tot aquest temps, l'AV ha estat una eina integradora per a tots aquells veïns i veïnes que han volgut i volen aportar el seu gra de sorra a la col·lectivitat santjustenca. Alguns veïns de barri Sud i barri Nord han jugat un rol molt important en aquesta direcció, malgrat que no s'hagi assolit al cent per cent.

És evident que el context socioeconòmic i cultural del final dels anys noranta ha influït en el desenvolupament de les funcions de les associacions de veïns, però malgrat això, continuen tenint el seu espai per canalitzar les demandes de la ciutadania. No des d'una òptica dels anys setanta, en el camp purament reivindicatiu, sinó de defensa dels ciutadans davant de l'enorme maquinària burocratitzada de l'Administració i, sobretot, pel seguiment de la gestió municipal per evitar qualsevol arbitrietat.

És per això important mirar al passat i adonar-se que malgrat haver canviat el context social, l'esperit de les associacions de veïns continua viu en la cerca diària d'espais de participació ciutadana i no només en els períodes electorals.

En aquest repte de futur cal remarcar una de les conclusions recollides en el llibre *Barcelona en lluita (el moviment urbà 1965-1996)*: "...la batalla del futur és la dels valors i l'augment de la qualitat de vida als barris, i la democràcia participativa que, malgrat el que en principi es va creure, no va arribar amb els ajuntaments democràtics. Per assolir aquests objectius es imprescindible la coordinació amb la resta del teixit associatiu i organitzacions socials que han anat proliferant, l'única via també mitjançant la qual es pot apropar el moviment veïnal als joves, fins ara preocupadament al marge".

Metodologia

La tasca de recollida de material no ha estat gens fàcil, ja que molts arxius personals han desaparegut i d'altres han canviat de mans, per la qual cosa el material original, a poc a poc, va desapareixent.

L'arxiu de l'AV ha estat una font de primera mà que m'ha servit per anar estirant el fil. D'altra banda, cal remarcar que la revista *Ateneu i La Vall de Verç* han esdevingut unes fonts referencials imprescindibles per realitzar qualsevol estudi sobre Sant Just Desvern des de l'any 1975, i per tant, han estat unes eines molt útils per realitzar aquest treball. També ho ha estat revista dels Joves del barri Sud, *Utopia*, de la qual només he pogut llegir els números 2, 3, 4 i 5 cedits per Antoni Malaret.

A l'Arxiu Municipal he pogut consultar els documents sobre la primera Associació de Veïns que hi haver al poble, la de l'any 1964 i que han estat cedits per Antoni Malaret. Per endinsar-me en aquesta associació he rebut la col.laboració d'Antoni Malaret i de la publicació *Sant Just Desvern* editada pel periodista santjustenc, Pere Font i Grasa.

Ara bé, sense el testimoni personal d'alguns dels seus protagonistes hauria estat impossible anar filant la història d'un passat no gaire llunyà. Així, compto amb les entrevistes enregistrades de Ramon López, Mery Barranco, Jordi Figueras, Cándida Nevado, Lurdes Burzón, Josep Sánchez, Gaspar Orriols, Salvador Crespo, Joan Masip, i molt especialment, amb la col.laboració de Jordi Gironés, que em va ajudar sense saber-ho, a esquematitzar aquest treball.

Agraïments

En primer lloc agraïxo a l'AV i, molt especialment al seu president Antoni de Mora, la confiança que va dipositar en la meua persona per realitzar aquest treball i per la llibertat que he tingut per confeccionar-lo. També agraïxo l'amabilitat que han tingut les persones esmentades anteriorment per facilitar-me en les seves repostes la informació necessària per arrodonir aquest treball, escrit que com qualsevol intent de reflectir el passat, resta obert a noves aportacions.

Apèndix *El moviment veïnal a Sant Just Desvern*

L'any 1964 es va constituir l'Associació de Vecinos de Sant Just Desvern amb l'objectiu de canalitzar la protesta ciutadana contra la proliferació dels fums contaminants de la fàbrica de ciment Sanson. Un cop l'empresa es va traslladar a Santa Creu d'Olorda, aquesta associació va deixar d'existir.

A mitjans dels anys 70, el veïnat de Bellssoleig s'organitza a l'entorn de la Comunitat de propietaris de Bellssoleig. D'ençà la seva constitució, aquest col·lectiu ha actuat sempre com a comunitat de propietaris, tot i que se l'ha batejat en diverses ocasions com a AV.

Tretze anys més tard d'haver-se fundat la primera AV, el Govern Civil de Barcelona inscriu en el registre d'associacions, una nova entitat amb el nom d'Associació de Vecinos de Sant Just de San Justo Desvern. L'associació pretenia ser una continuadora de la de 1964 pel que fa a l'àmbit d'actuació, en prendre de model els seus estatuts, però no pas en la seva filosofia, ja que la primera va sorgir en contra d'un fet molt concret, la contaminació dels fums de l'empresa Sanson, tot i que volien aplegar moltes altres qüestions que afectaven al veïnat i la segona tenia una visió molt més globalitzadora de les problemàtiques santjustenques, malgrat que inicialment fou la qüestió urbanística la que va predominar.

L'AV va sorgir en un context sòcio-polític marcat per les convulsions generacionals i socials del maig del 68 i la *transició* després de la mort del franquisme. Esdeveniments que determinaren un increment de la participació ciutadana en la vida col·lectiva del poble. No obstant això, amb les primeres eleccions municipals es va arribar a un punt d'inflexió i anys més tard es va haver de congelar l'Associació per manca de participació.

Coincidint amb aquesta etapa, neix l'AV de la Plana Padrosa amb la idea crear un sentiment de pertinença a un nucli poblat que es troba a les afores del poble i per reivindicar les mancances d'infraestructures que tenien. D'ençà l'any 1983 organitzen La Nit de l'Estiu que aplega a més de quatre-cents veïns del barri. En l'aspecte reivindicatiu, cada any exposen la problemàtica del barri a l'Ajuntament i en un aspecte més lúdic organitzen des del seu inici la cursa popular del 12 d'octubre amb l'AV de Sant Just, com ja s'ha dit anteriorment. Jaume Casamort és el president de

l'associació i un dels animadors d'aquestes iniciatives. A la junta, compta amb Romul Gabarró com a secretari, i Francesc Mas i Joan Banac de vocals.

Entre 1986 i 1987 ressurgeix de nou l'AV Sant Just. Amb nova gent i antics membres que garanteixen el fil de continuïtat d'una època a l'altre.

Paral·lelament, alguns veïns de la Miranda que pertanyen a Sant Just s'organitzen a l'entorn de l'AV de la Miranda d'Esplugues de Llobregat, que tot i defensar els interessos de tot el veïnat de barri, tenien més lligams amb el municipi d'Esplugues.

A causa de la remodelació del Walden-7, la urbanització de Camp Roig, un grup de veïns es van organitzar i van fundar l'AV de Camp Roig l'any 1991. Pràcticament aquest col·lectiu no ha tingut gaire presència i està a punt de la seva autodissolució. La junta estava formada per José Corbalán González com a president, José M. Castellanos Barba de secretari, José M. Martínez de tresorer i, Alberto Pérez Luz, Miguel Peñalver Gambin i Manuel Ortiz de Vocals.

L'any 1992 va sorgir l'Associació de Veïns de les Basses de Sant Pere. La problemàtica que es va generar a l'entorn de la possible ubicació d'una *carpa* al barri va mobilitzar els veïns i fruit d'aquestes mobilitzacions es va constituir l'AV. Aquesta associació té una dinàmica pròpia i alhora, és atípica, ja que no se la pot considerar una associació de veïns a l'estil de l'Associació de Veïns Sant Just Desvern, tot i que canalitzen les demandes del veïnat del barri. Organitzen diverses festes, entre elles la revetlla de Sant Pere oberta a tota la població, com a un barri integrat dins de la població, i diverses activitats esportives, entre elles, el tradicional partit de futbol contra els regidors de l'Ajuntament. Participen en les reunions del Consell Popular de Cultura i col·laboren amb l'Associació de Veïns de Sant Just en l'organització de la cursa del 12 d'octubre. L'any 1998, la junta de l'Associació estava formada per:

President: Carles Galí Manganet

Vicepresident: Francesc Llatje Gili

Secretari: Manuel Moreno Hernández

Tresorer: Josep Herm López

Vocals: Manuel Villegas Giralt, Salvador Port Barceló Andrés Lozano Bojado, Francesc Sambola Puig

*Placa
commemo-
rativa del
20è aniversari de l'AV
Sant Just
Desvern.
Obra de
Carme
Malaret
(Arxiu de
l'AV Sant
Just
Desvern)*

El 22 de març de 1996, un grup de veïns i veïnes van constituir-se com Associació Cívica Sant Just perquè consideraven que s'havien produït irregularitats en la revisió cadastral que havia realitzat el Centre de Revisió Cadastral. El col·lectiu va sorgir en una reunió que havia estat convocada per la Comunitat de Veïns de Bell-Soleig, la Plana Padrosa i diversos veïns del barri antic, la Miranda i el Polígon Industrial. Els membres de l'associació han buscat assessorament i han donat poders a advocats i procuradors perquè emprenguin les accions que calgui. La primera acció fou la de presentar un recurs contenciós administratiu contra la ponència de valors de la revisió i no pagar els rebuts de l'IBI mentre aquest no prosperi, ingressant-ne el seu import en un aval bancari. Aquesta iniciativa es va impulsar davant la manca d'una resposta satisfactòria de l'Ajuntament que s'havia compromès en la defensa d'ofici de tots aquells casos que havien patit una sobrevaloració amb la revisió cadastral.

En el moment de tancar aquesta monografia sobre l'AV Sant Just, i de fer una pinzellada del moviment veïnal santjustenc, l'AV de la Plana Padrosa aglutinava al seu entorn a veïns de Bellssoleig i passarà a anomenar-se Associació de Veïns la Plana Padrosa-Bellssoleig.

NOTES

- 1.-VÁZQUEZ MONTALBÁN, Manuel (1997), “La Lluita necessària” a *Barcelona en lluita*. Barcelona: Federació d'Associacions de Veïns de Barcelona, pàg. 9.
- 2.-Per evitar l'autodissolució de l'Associació, els seus membres preferien parlar de congelació, i així està recollit a les actes de reunions, amb la idea que tard o d'hora tornaria a ressorgir.
- 3.-CASAJOANES, M (1963), “Nuestro personaje: Entrevista al alcalde José Luis Surroca” a *San Justo Desvern* núm. 13 Enero, pàg. 2 (Publicació bimensual dirigida per Pere Font Grasa).
- 4.-La primera Comissió gestora estava formada pel president, Josep Maria Modolell i Lluc, i els vocals Antoni Malaret i Amigó, Agustí Parera, Vicenç Massuet, Jordi Bosh, Jaume Rius, Pere Machado, Ramon Serra, Jordi Cardona i Pere Culla. De tresorer hi havia Josep Quintana.
- 5.-Escrit del Promotor de Asociaciones T. Domingo (30 d'abril de 1964), en què adjunta el nou redactat dels estatuts adequats a la Ley de Asociaciones. (Arxiu municipal, donació d'Antoni Malaret).
- 6.-MALARET i AMIGÓ, Antoni (1997), *Sant Just Desvern. Aproximació a quaranta anys de vida local (1939-1979)*, Sant Just Desvern: Centre d'Estudis Santjustencs, pàg. 93.
- 7.-Representaven el barri Centre: Francisco Ruiz Pelegrin i Magí Campreciós.
- 8.-El barri de la Carretera era representat per Juan Pi i Jaime Rius Planas.
- 9.-La Miranda, per Jaime Carme Muñoz.
- 10.-La Plana Padrosa, per Antonio Parias.
- 11.-Representaven a les entitats esportives: Fernando Leuthard, Ramon Campeciós Pujades i Ignasi Casas Cadena.
- 12.-La revista va sortir des de l'octubre de 1975 fins a l'abril de 1977. En total van publicar-se 12 números. Va tenir una periodicitat mensual, tot i que algunes vegades va sortir bimensualment. Quinze mesos més tard, va aparèixer, també, des de l'Ateneu, *La Vall de Verç*, publicació local que van promoure alguns membres de la taula de redacció de l'antiga revista amb un nou equip de persones. El número 1 va sortir el gener de 1979.
- 13.-Editat per l'Ateneu
- 14.-Rodolfo Sánchez Cuéllar fou el darrer alcalde del règim franquista (del 6 de juny de 1971 al 19 d'abril de 1979)
- 15.-Text recollit a *Sant Just Desvern, Congrés de Cultura Catalana 1975-1977* a l'apartat d'Urbanisme.
- 16.-Text recollit a *Sant Just Desvern, Congrés de Cultura Catalana 1975-1977* a l'apartat d'Urbanisme.
- 17.-Comunicat (1975), “El Pla Comarcal continua” a *Ateneu*, núm. 1, octubre. Sant Just Desvern: Ateneu, pàg. 4
- 18.-“*Demanem als veïns de Sant Just la seva presència a través de tots els mitjans legals (AV, associació de pares...) per tal d'incidir i exigir quan calgui, la correcta resolució dels problemes de la col·lectivitat*”. [Comunicat (1975), “El Pla Comarcal continua” a *Ateneu* núm. 1, octubre. Sant Just Desvern: Ateneu, pàg. 4] Aquest és el primer document que s'ha tro-

bat en què es parla novament de l'AV com un mitjà legal per canalitzar la lluita veïnal en defensa dels interessos col·lectius de la comunitat. Després d'onze anys d'haver-se fundat aquella Associació que va sorgir com a un fet puntual a causa dels fums que generava la fàbrica Sanson i que es va dissoldre en haver-se solucionat aquella problemàtica.

19.-Sense signar (1975), "Algunes qüestions sobre la ubicació del Clínic" a l'*Ateneu*, núm. 3, desembre. Sant Just Desvern: Ateneu, pàg. 6-7.

20.-Text recollit a *Sant Just Desvern, Congrés de Cultura Catalana 1975-1977* a l'apartat d'Urbanisme.

21.-Comunicat (1975), "El Pla Comarcal continua" a *Ateneu*, núm. 2, novembre. Sant Just Desvern: Ateneu, pàg. 4.

22.-"...l'Ajuntament està per veïllar pels interessos dels santjustencs i es demostra que la instal·lació de l'hospital els lesiona, en bona lògica s'hi oposaria unànimement". Ateneu (1976), "Entrevista amb el senyor Rodolfo Sánchez, alcalde de Sant Just" a *Ateneu* núm. 5, febrer. Sant Just Desvern: Ateneu, pàg. 6-9.

Mesos més tard de les mencionades mobilitzacions, tècnics del Ministerio de Educación y Ciencia visitaven els terrenys i van compovar la inviabilitat del projecte. [*Sant Just Desvern, Congrés de Cultura Catalana 1975-1977* a l'apartat d'Urbanisme].

23.- Pere i Mingo (1975), "Les Associacions de Veïns" a *Ateneu*, núm. 2, novembre. Sant Just Desvern: Ateneu, pàg. 6-7.

24.-El Congrés de Cultura Catalana, en la seva projecció local, va tenir unes característiques molt especials a Sant Just Desvern. Va sorgir de la necessitat de coordinar una sèrie d'activitats, de projectes i de realitzacions que ja tenien la seva dinàmica, dins el context de la veterana entitat de l'Ateneu. La convocatòria del Congrés va aglutinar, en àmbits diferents, la gent que ja venia treballant i propagant les idees de la promoció del mateix, resumida en àmbits. Així va sorgir la Comissió de Normalització del Català. De la Comissió d'Urbanisme, l'àmbit d'Urbanisme, i així successivament fins a la constitució dels àmbits de Sanitat, Joventut...I pel que fa referència a l'àmbit d'Institucions, aquest fou creat pel pacte polític entre les diverses forces polítiques, que actuaven en la clandestinitat i que en certa manera venia a representar el que en altres localitats era la versió local i/o comarcal de l'Assemblea de Catalunya. [*Sant Just Desvern, Congrés de Cultura Catalana 1975-1977* a l'apartat d'Institucions].

25.-Darrere de les primeres mobilitzacions ciutadanes cal destacar la participació de militants i simpatitzants amb el Partit Socialista Unificat de Catalunya (PSUC), del Front Nacional de Catalunya (FNC), del Partit Socialista de Catalunya (Congrés), les Joventuts Socialistes d'Alliberament Nacional dels Països Catalans (JSAN), la Lliga Comunista (LC) i Convergència Democràtica de Catalunya (CDC). Més endavant amb l'autodissolució del PSC, alguns dels seus membres passarien a formar part Partit dels Socialistes de Catalunya PSC (PSC-PSOE).

26.-*Sant Just Desvern, Congrés de Cultura Catalana 1975-1977* a l'apartat d'Institucions.

27.-Cándida Nevado afirma que l'AV va sorgir de l'Ateneu. Entrevista realitzada l'octubre de 1997. Membre activa de l'AV d'ençà l'any 1979, ha col·laborat en diverses vocalies. Regidora de Sanitat per Iniciativa de Catalunya-Els Verds entre 1991 i 1995.

28.-Salvador Crespo recorda que va sol·licitar a Antoni Malaret una còpia dels estatuts de l'antiga Associació de Veïns (Associació que no es va dissoldre oficialment) per tenir un model per tal d'adequar-lo a la nova associació que s'estava gestant amb la intenció de sol·licitar la seva legalització. Entrevista realitzada l'octubre de 1977.

També va formar part de la Comissió gestora. En les primeres eleccions municipals després del franquisme es va presentar a les llistes de Convergència i Unió. Fou elegit regidor i va participar en el govern municipal encarregant-se de la regidories d'Esport, Cultura i Ensenyament entre 1979 i 1983. Entre 1983 i 1987 fou regidor per la mateixa coalició i la seva activitat municipal la va dur a terme des de l'oposició.

29.- Havia estat membre de la Secció de Cultura de l'Ateneu, més tard de la Comissió d'Urbanisme i com a tal va treballar al si del CCC i després es va integrar a l'AV, de què fou membre fundador, va formar part de la Comissió gestora i fou el seu primer president, entre els anys 1978 i 1979. Col·labora en diverses entitats i activitats locals

30.-Havia estat membre de la Secció de Cultura de l'Ateneu i més tard de la Comissió d'Urbanisme i com a tal va treballar al si del CCC, després es va integrar a l'AV, de què fou membre fundador, va formar part de la Comissió gestora i en el seu impuls posterior des de la Comissió d'Urbanisme. Col·labora en diverses entitats locals

31.-Membre fundador de l'AV, va formar part de la seva Comissió gestora i fou elegida presidenta l'any 1979 i es va mantenir fins a l'any 1984. A part de la seva tasca al si de l'AV dins de la Vocalia de Dones i Sanitat, ha participat en diverses entitats i activitats locals, molt especialment, en el seguiment de l'agermanament de Sant Just amb el poble de Camoapa i en Sant Just Solidari, entitats de què ha estat membre fundador.

32.-Membre fundador, va fundar també la coordinadora de Pares d'Alumnes, regidor a l'oposició pel PSUC a la primera legislatura municipal, des d'on va crear el Taller d'Aprenentatge d'oficis. Ha participat en diverses entitats i activitats locals, molt especialment en el seguiment de l'agermanament de Sant Just amb el poble de Camoapa i en Sant Just Solidari, entitats de què ha estat membre fundador. Fou membre de la primera Junta de l'Associació de Veïns en el seu ressorgiment l'any 1988. Entre 1995 i 1999 fou elegit regidor per Iniciativa de Catalunya-Els Verds i ha ocupat la regidoria de Medi Ambient i Ensenyament.

33.-No s'han pogut identificar les signatures de les cinc persones que conjuntament amb les esmentades signaven i donaven suport als estatuts. El document es troba a l'Arxiu de l'AV.

34.-Secretari i representant del barri Centre a l'AV entre 1978 i 1979. Va treballar al si del CCC dins dels àmbits de normalització lingüística i Institucions. Ha participat en diverses entitats, molt especialment a *La Vall de*

Verç i a la SEAS de què ha estat president a partir de 1996.

35.-GIRONÉS, Jordi (1980), "Participem a la Associació de Veïns" a *La Vall de Verç* núm. 20, novembre. Sant Just Desvern: Ateneu, pàg. 13.

36.-GIRONÉS, Jordi (1980), "Participem a la "Associació de Veïns" a *La Vall de Verç* núm. 20, novembre. Sant Just Desvern: Ateneu, pàg. 13.

37.-*Sant Just Desvern, Congrés de Cultura Catalana 1975-1977* a l'apartat d' Urbanisme.

38.-*Sant Just Desvern, Congrés de Cultura Catalana 1975-1977* a l'apartat d'Ensenyament.

39.-*Sant Just Desvern, Congrés de Cultura Catalana 1975-1977* a l'apartat d'Estructura Sanitària.

40.- *Sant Just Desvern, Congrés de Cultura Catalana 1975-1977* a l'apartat d'Urbanisme, Ensenyament i Estructura Sanitària.

41.-Escrit de la Secretaria General del Govern Civil de Barcelona (20-5-1977). Es troba a l'arxiu de l'AV de Sant Just.

42.-Escrit de l'AV al Govern Civil de Barcelona, en què s'adjunten tres exemplars dels nous estatuts (17-8-1977). Es troba a l'arxiu de l'AV.

43.-Escrit del Govern Civil de Barcelona que acorda "Classificar de lícits i determinats els objectius de l'entitat Asociación de Vecinos de Sant Just de San Justo Desvern" i procedeix a la seva inscripció al Registre Provincial d'Associacions, secció 1a amb el número 2.779. Entitat que queda sotmesa a les disposicions de la Llei 191/1964 de 14 de desembre (14-11-97). Es troba a l'arxiu de l'AV.

44.-La Coordinadora va haver de fer un comunicat per marcar la diferència en relació al nom d'Agrupació Sant Just, ja que la premsa barcelonina la identificava amb l'AV. L'agrupació Sant Just corresponia al nom a l'entorn del qual s'havien organitzat alguns dels propietaris del polígon de Sant Joan Despí. [*Full Informatiu* núm. 8 de febrer de 1979]

45.-Ramon Lòpez així ho recorda i comenta que va haver-hi problemes ja que algunes persones que formaven part de la Comissió gestora havien mort. Entrevista realitzada a l'hivern de 1998.

Impulsor de l'AV, fou elegit representant del barri Sud durant el període 1978-198. Membre de la taula de redacció de la revista *Utopia* (el seu primer número va aparèixer l'abril de 1979 i van sortir deu números més amb una periodicitat bimensual). Regidor de Joventut i Consum entre 1987 i 1991 i alcalde de Sant Just durant les legislatures de 1991-95 i 1995-1999, pel Partit dels Socialistes de Catalunya [PSC (PSC-PSOE)]

46.-El desembre de 1977, l'AV comptava amb un centenar de socis. [GIRONÉS, Jordi (1980), "Participem a la "Associació de Veïns" a *La Vall de Verç* núm. 20, novembre. Sant Just Desvern: Ateneu, pàg. 13].

47.-Jordi Gironés explica que quan es va posar a treballar a l'AV era conscient, com altres persones que es van posar a col·laborar aleshores, que no l'estaven formant, sinó que li estaven donant cos, ja que es trobava a les beceroles i puntualitza que "tot el que hi havia era molt poca cosa, hi havia la intenció, però no hi havia un cos ben fet, i el que van procurar

donar és un cos ben fet a tot allò". És a dir, "si havia tres barris, el que era més important era coordinar tot això" i creu que la principal tasca que van fer en aquells moments fou la de crear una coordinadora de barris. [Entrevista realitzada l'agost de 1997].

"...considerem encertat l'haver creat una única Associació de Veïns per a tot el poble, partint d'una descentralització en assemblees de barri. Això, sens dubte ha impedit una absurda divisió que hagués enfrontat interessos i que hagués pogut ser utilitzada en mirament "terrouxistes" en cas de desig" [Gironés, Jordi (1979), "L'Associació de Veïns" a *La Vall de Verç*. Sant Just Desvern: Ateneu, pàg.11].

48.-La seva tasca era la de coordinar i supervisar tota mena de fulls o publicacions de circulació interna o externa de l'AV. En l'acta de la reunió de la coordinadora del 31 de gener de 1978 es parlava de la creació de la Vocalia d'Informació. [Arxiu de l'AV de Sant Just]

49.-Reunió de la Coordinadora del 6 de març de 1979.

50.-Segons les entrevistes realitzades a Jordi Gironés, Cándida Nevado, Ramon López, Gaspar Orriols, Salvador Crespo i Lurdes Burzón.

51.-Entrevista realitzada l'estiu de 1997.

52.-Organització que més simpaties tenia aquella època era el PSUC, a més es podria afirmar que la majoria de persones militants que treballaven a l'AV en aquella època eren d'aquesta organització, per la trajectòria pública que més tard han desenvolupat al poble i/o altres activitats.

53.-Entrevista realitzada la tardor de 1997.

Jordi Figueras militava al Partit Socialista de Catalunya (Congrés) a Barcelona quan va entrar a formar part de l'AV, i fou un més dels seus impulsors al barri Sud. Representant d'aquest barri a la Coordinadora i tresorer entre el 1978 i el 1979. En les primeres eleccions municipals va encapçalar la llista del PSC (PSC-PSOE), fou elegit regidor i va desenvolupar la seva tasca des de l'oposició. En la segona legislatura va desenvolupar la tasca a la Regidoria d'Esports (1983-1987). Després ho va fer des de la Regidoria d'Urbanisme i, finalment, des de la de Governació (1991-1995). El febrer de 1997 fou elegit president de l'Ateneu.

54.-En l'assemblea del barri Nord foren elegits Higiní Hernández, Jaume Piquet i Mario Alcaide, en la del barri Centre Gaspar Orriols, Ricard Segura i Jordi Gironés i en la del barri Sud Jordi Figueras, Ramon Lòpez i Josep Mª Rané.

55.- Ricard Segura, Jaume Piquet, Jordi Gironés, Jordi Figueras i Josep M. Rañé. Amb un acord comú es distribueixen les funcions internes de la Coordinadora algunes de les quals tenen repercussió externa. Els càrrecs que assumeixen són els de president, vicepresident, secretari, tresorer i informació respectivament, segons l'acta de la reunió de la Coordinadora del 31 de gener de 1978. [Arxiu de l'AV de Sant Just].

56.-Segons les entrevistes realitzades a Jordi Gironés, Cándida Nevado, Ramon López, Gaspar Orriols, Salvador Crespo i Lurdes Burzón.

GIRONÉS, Jordi (1980), "Participem a la "Associació de Veïns" a *La Vall*

- de Verç* núm. 20, novembre. Sant Just Desvern: Ateneu, pàg. 13.
- 57.-*El primer Full Informatiu* va aparèixer l'1 de març de 1978, després van continuar de forma periòdica i numerada fins al 9 que correspon al del mes de març de 1979, i va continuar l'edició sense numerar-los. D'altra banda, cada reunió de la Coordinadora quedava reflectida en el que anomenaven *Full Intern* i es va dir així fins al desembre de 1978, quan va passar a anomenar-se Reunió de la Coordinadora. De la redacció s'encarregava Jordi Gironés. Aquests documents es troben a l'Arxiu de l'AV.
- 58.-Entrevista realitzada l'estiu de 1977.
- 59.-Segons manifesten a l'autor Jordi Figueras, Ramon López i Gaspar Orriols, i l'acte de la Coordinadora del 9 de febrer de 1978.
- 60.-La Comissió Intermunicipal d'Urbanisme aglutinava els pobles de Cornellà, Esplugues, Sant Feliu, Sant Joan Despí i Sant Just Desvern.
- 61.-La manifestació va acollir més de 200 persones.
- 62.-Entrevista realitzada la tardor de 1997.
- 63.-Santiago Nadal fou responsable de la Vocalia de Sanitat.
- 64.-Cal tenir en compte que a Sant Just Desvern hi havia 4.000 cartilles de la Seguretat Social i que recollia cada any uns 180 milions de pessetes. Dades de 1977, segons la Vocalia de Sanitat.
- 65.-Informe de la Vocalia de Sanitat (abril de 1978), que fou enviat al socis amb *el Full Informatiu* núm. 2 (maig de 1978). [Arxiu de l'AV].
- 66.-Marta Balada fou responsable de la Vocalia d'Ensenyament.
- 67.-*Full Intern*. Reunió de la Coordinadora del 7 de novembre de 1978.
- 68.-Elisa Sèculi fou responsables de Vocalia d'Urbanisme.
- 69.-*Full Informatiu* del 19 de febrer de 1979.
- 70.-Sense signar (1979), "A treinta días de les municipales" a *La Vall de Verç* núm. 2, febrer. Sant Just Desvern: Ateneu, pàg. 4.
- 71.-*Full Informatiu* núm 5, novembre de 1978.
- 72.-Rosa León fou responsable de la Vocalia de Joves.
- 73.-Abril de 1978.
- 74.-Entrevista realitzada l'hivern de 1997.
- 75.-Cándida Nevado fou responsable de la Vocalia de Dones
- 76.-No es pot afirmar que aquest fos el model de dona santjustenca, perquè no havia estat ni molt menys una enquesta científica, ja que desconeixem la metodologia realitzada i amb el nombre dones enquestades, unes 52, no era possible realitzar cap mena d'extrapolació. Per tant, globalment només cal considerar-la com a indicativa.
- 77.-Algunes de les xerrades que van realitzar: El 9 de maig de 1978: "La dona als 40 anys" per Teresa Pàmies; el 19 de maig: "Problemàtiques de la infància", per Anna Guarro (membre de l'AV), pediatra, i el 16 de juny: "El fracàs escolar" per Roger Ferrer, pediatra infantil.
- 78.-*Full Intern*. Reunió de la Coordinadora del 12 de desembre de 1978
- 79.-Entrevista realitzada l'hivern de 1997-1998.
- 80.-Entrevista realitzada a l'hivern de 1997-1998.
- 81.-Entrevista realitzada l'estiu de 1997.

- 82.-*Full Informatiu* núm 8 (febrer de 1979).
- 83.-Al juny havien començat les obres. [*Full Informatiu* núm. 3 (juliol de 1978)].
- 84.-*Full Informatiu* núm. 4 (setembre de 1978).
- 85.-*Full Informatiu* núm. 4 de setembre de 1978.
- 86.-Reunió Coordinadora del 10 de gener de 1979.
- 87.-*Full intern*. Reunió de la Coordinadora de 19 de setembre de 1978.
- 88.-Entrevista realitzada la tardor de 1997.
- 89.-Entrevista realitzada la tardor de 1997.
- 90.-Entrevista realitzada l'estiu de 1997.
- 91.-Entrevista realitzada l'hivern de 1997-1998.
- 92.-Entrevista realitzada l'hivern de 1998.
- 93.-Entrevista realitzada l'estiu de 1997.
- 94.-*Full Informatiu* núm. 9 de març de 1979.
- 95.-*Full intern*. Reunió de la Coordinadora del 2 de novembre de 1978.
- 96.-*Full Informatiu* núm. 9 de març de 1979.
- 97.-Correspon a la revista de desembre de 1981
- 98.-Carta adreçada als socis del 8 de desembre de 1981
- 99.-Manifest que va aportar Sant Just Desvern a la Marxa del Llobregat al seu pas per la localitat i que fou signat per la totalitat d'entitats cíviques i culturals i partits polítics, setembre de 1978. Arxiu Carles Benítez i Baudés.
- 100.-*Full Informatiu* núm. 5 de novembre de 1978 i *Full Informatiu* núm. 7 de gener de 1978
- 101.-La nova Coordinadora queda composta de la següent manera: President: Ricard Segura; Vicepresidenta: Lurdes Burzón; Secretari: Jordi Gironés; Tresorer: Jordi Figueras i Vocals: Ferran Domènech, Joan Gironés, Higiní Hernández, Rafael Martí i Gaspar Orriols.
- 102.-Barri Nord: Cándida Nevado; Barri Centre: Gabriel Caparrós, Salvador Crespo i Daniel Ribera, i Barri Sud: Juan Carlos Jové, Celestino Murillo i Francesc Massana.
- 103.-Substituit per Joan Masip, que s'encarregarà de les tasques de tresorer (*Full Informatiu*, juny 1979).
- 104.-Un altre membre de la Coordinadora, Ferran Domènech del Barri Nord va dimitir per presentar-se amb la llista del PSC(PSC-PSOE), fou substituit per Marià Casadevall (*Full Informatiu*, juny 1979).
- 105.-Reunió de la Coordinadora del 23 de gener de 1979.
- 106.-Arxiu de l'AV Sant Just
- 107.-Correspon al mes de març de 1979.
- 108.-Canals de participació ciutadana als ajuntaments, oberts a totes les entitats, organitzacions, i particulars interessats en l'àmbit que correspon a la regidoria.
- 109.-Revista editada per Joves del barri Sud. Van sortir onze números fotocopiats, però només he tingut accés als números 2,3,4 i 5 en poder d'Antoni Malaret. Segons Ramon Lòpez, un dels seus redactors, es va iniciar amb un número 0, totalment grapat. Aquest número com la resta es

van confeccionar a les llars dels redactors amb una màquina d'escriure. A l'inici s'editava totalment en castellà, però assegura que en cada número es pot observar que la presència del català anava en augment. En el moment de tancar aquest treball s'han localitzat els originals i tots els números i s'han dipositat a l'Arxiu municipal.

110.-*Utopia* núm. 2 de maig de 1979. Està datat en castellà.

111.-Reunió de la Coordinadora del 9 d'octubre de 1979

112.-Gironés, Jordi (1979), "L'Associació de Veïns" a *La Vall de Verç*. Sant Just Desvern: Ateneu, pàg. 11.

113.-Sense signar (1979), "Club de Jubilats" a *La Vall de Verç* núm. 10, desembre. Sant Just Desvern: Ateneu, pàg. 11.

114.-La reunió de la Coordinadora de 10 de julio de 1979 apunta que els inspectors van multar algun venedor.

115.-*Full Informatiu*, setembre de 1979.

116.-A l'entorn de les negociacions que es duïen a terme amb l'Ajuntament, va sorgir la idea de crear una coordinadora d'entitats juvenils.

117.-De l'esplai va sorgir un equip d'animació que fou batejat amb el nom de La Clenxa.

118.-Joan Masip indica que el motiu de les discrepàncies cal trobar-lo en la llengua i per ser titllats de massa catalanistes. Altres fonts consultades indiquen que hi va haver malentesos sobre alguna actuació que van considerar que feien seguidisme del Govern Municipal quan es trobava en mans del FNC-ERC, CDC i els Centristes de Catalunya.

119.-Reunió de la Coordinadora de 22 de maig de 1979.

120.-Gironés, Jordi (1979), "L'Associació de Veïns: Crisi de participació" a *La Vall de Verç*, núm 9, novembre. Sant Just Desvern: Ateneu, pàg. 11.

121.-Presidenta: Lurdes Burzón; vicepresident: Ramon López; secretari: Gabriel Rigat; Tresorer: Marià Casasdevall; *Full informatiu* i Propaganda: Guillem Puget, Gregorio Saiz i Juan Carlos Jove; Cartes i correu: Claudia Cortès; Ple i vocalies: Camil Piera.

122.-REQUENA, Josep (1980), "Perill al barri Sud" a *La Vall de Verç*, núm 14, abril. Sant Just Desvern: Ateneu, pàg.6.

123.-GONZÀLEZ, Joan (1981), "Barri Sud: l'opinió dels Veïns" a *La Vall de Verç*, núm 24, març. Sant Just Desvern: Ateneu, Pàg. 18.

124.-*Full Informatiu*, març 1980.

125.-GIRONÉS, Jordi (1980), "La sanitat a Sant Just" a *La Vall de Verç*, núm 16, abril. Sant Just Desvern: Ateneu, pàg. 4.

126.-Informació Sanitària, juliol de 1980.

Gironés, Jordi (1980), "Cal Informació Sanitària" a *La Vall de Verç*, núm 17, juliol-agost. Sant Just Desvern: Ateneu, pàg. 6.

Lurdes Burzón, entrevista realitzada l'estiu 1997.

127.-Informació sobre l'Assemblea General de l'Associació, febrer de 1981.

128.-*Full Informatiu*, març 1980.

129.-Informació sobre l'Assemblea General de l'Associació, febrer de 1981. Sense signar (1981), "L'Associació de Veïns Congelada" a *La Vall de Verç* núm 24, març. Sant Just Desvern: Ateneu, pàg. 24.

- 130.-GIRONÉS, Jordi (1981), "Participem a l'Associació de Veïns" a *La Vall de Verç* núm 20, novembre. Sant Just Desvern: Ateneu, pàg. 13.
- 131.-Editorial (1982), "Participem a l'Associació de Veïns" a *La Vall de Verç* núm 37, maig. Sant Just Desvern: Ateneu, pàg. 3.
- 132.-Sense signar (1982), "En Malaret ha dimitit d'alcalde" a *La Vall de Verç* núm 37, maig. Sant Just Desvern: Ateneu, pàg. 5.
- 133.-ORRIOLS, Pere (1982), "Participem a l'Associació de Veïns" a *La Vall de Verç* núm 38, juny. Sant Just Desvern: Ateneu, pàg. 3.
- 134.-Sense signar (1982), "*Carrer Creu*" a *La Vall de Verç* núm 37, juny. Sant Just Desvern: Ateneu, pàg. 3.
- 135.-Ramon Lòpez Lozano, Josep M. Casas, Isabel Pallàs, Jordi Pérez Conill, Gregorio Sainz López, Josep Sànchez Bosch, Cándida Nevado Cañamero, Lluís Segura Romero, Lurdes Burzón, Gabriel Rigat i Gaspar Orriols.
- 136.-Editorial (1984), "*Rèquiem per l'Associació de Veïns*" a *La Vall de Verç* núm 56, febrer. Sant Just Desvern: Ateneu, pàg. 3.
- 137.-Va reemprendre l'AV després d'haver estat congelada durant 4 anys. Fou vicepresidenta entre els anys 1988 i 1991. Després fou elegida regidora pel Partit dels Socialistes de Catalunya, i es va encarregar entre cartes de la d'Esports (1991-1995) i la de Cultura (1995 i 1999).
- 138.-Comissió Gestora: Josep Sànchez, Josep Ll. Recio, Victòria García, Marta Sama, Isabel Fuster, Jaume Aicart, Mery Barranco, M. Carmen Pérez, Isabel Cobiña, Francesc Hernández, Isabel Sànchez, Pilar Ortiz.
- 139.-BARRANCO, Mery (1980), "*Tornem-hi*" a *La Vall de Verç*, núm 90, setembre. Sant Just Desvern: Ateneu, pàg. 9.
- 140.-Entrevista realitzada l'hivern de 1997.
- 141.-Entrevista realitzada l'hivern de 1997.
- 142.-President: Josep Ll. Recio; Vicepresidenta: Mery Barranco; Tresorer: Josep Sànchez; Secretària: Ma. Victòria García; Vocals: Pilar Ortiz, Josep Ramírez, Josep Ll. Ferrer, Antoni de Mora, Cándida Nevado, Margarida Masip i Marta Sama.
- 143.-Presidenta: M. Victòria García; Vicepresidenta: Mery Barranco; Tresorer: Josep M. Sebastian; Secretària: Cándida Nevado; Vocals: Pilar Ortiz, Antoni de Mora, Paco Leal, Pere Aceitón, Josep Ll. Recio i José A. González.

Índex**Onomàstic**

- Aceitón, Pere 60, 67, 68, 81
 Aicart, Jaume 81
 Alcaide, Mario 77
 Alcocer, M. José 67, 69
 Allende, Salvador 17
 Anguera, Montserrat (Dra) 50
 Arriaga Jérez, Maria 36
 Arribas, Lluís 56
 Balada, Marta 73
 Banac, Joan 71
 Baños, Fulgenci 80
 Barranco, Mery 58, 60, 61, 69, 81
 Batista i Roca, 45
 Bosch, Jordi 73
 Burzón, Lurdes 23, 36, 40, 50, 53, 57, 58, 69, 77, 78, 79, 81
 Carbonell (Dr) 48, 49, 53
 Campreciós, Magí 73
 Campreciós Pujades, Ramon 73
 Caparrós, Gabriel 79
 Cardona, Jordi 73
 Carme Muñoz, Jaime 73
 Cartagena Pérez, Cristian 36
 Casadavall, Marià 79, 80
 Casajoanes, M 73
 Casmort, Jaume 70
 Casanova, Eulàlia 51
 Casas, Josep M 81
 Casas Cadena, Ignasi 73
 Castellanos Barba, José M 71
 Cobiña, Isabel 81
 Corbalán González, José 71
 Cortés, Clàudia 41, 53, 80
 Cortés, Jordi 56
 Crespo, Salvador 23, 24, 26, 40, 69, 75, 77, 78, 79
 Culla, Pere 73
 Domènech, Ferran 79
 Domingo 80
 Farrés, Manel 56
 Ferrer, Josep Ll. 81
 Ferrer, Roger 78
 Figueras, Jordi 23, 27, 34, 36, 38, 69, 77, 78
 Font Grasa, Pere 17, 69, 73
 Fuster, Isabel 81
 Gabarró, Romul 71
 Galí Manganet, Carles 70
 Garcia, Didad 68
 Garcia, Llorens 68
 Garcia, M. Victòria 58, 61, 67, 68, 81
 Gironés, Joan 10, 42, 44, 49, 79
 Gironés, Jordi 24, 27, 36, 41, 42, 53, 69, 76, 77, 78, 79, 80
 Gracia (Dr) 48
 Gonzàlez, Joan 80
 Gonzàlez, Josep A 67, 81
 Gras, Rosa M 56
 Guardia, Emilia 49
 Guarro, Anna 78
 Herm López, Josep 70
 Hernández, Anna 44
 Hernández, Francesc 81
 Hernández, Higiní 34, 77, 79
 Inglés, M. Antonia 67
 Isern, Dr. 48, 49
 Jiménez, Pepi 67, 68
 Jove, Juan Carlos 79, 80
 Leal, Paco 67, 81
 León, Rosa 78
 Leuthard, Fernando 73
 Llatje Gili, Francesc 70
 López, Ramon 34, 36, 69, 76, 77, 78, 79, 80, 81
 Lozano Bojado, Andrés 70
 Machado, Pere 73
 Malaret i Amigó, Antoni 15, 16, 42, 55, 69, 73, 75, 80
 Malaret i Amigó, Rafael 15
 Mancha, Maria 56
 Marsó, Felip 60
 Martí, Josep 34
 Martí, Rafael 44, 79
 Martínez, José M 71
 Más, Francesc 71
 Masip, Joan 44, 69, 79, 80
 Masip, Margarida 81
 Massana, Francesc 79

- Massuet, Vicenç 73
Modolell i Lluç. Josep M 15, 73
Monturiol, Narcís 52
Mora, Antoni de 60, 67, 69, 81
Moreno Hernández, Manuel 70
Munuera, Miguel 67, 68
Murillo, Celestino 79
Nadal, Santiago 78
Nevado Cañamero, Cándida 35, 50, 51, 59, 61, 67, 69, 75, 77, 78, 79, 81
Orriols, Gaspar 36, 40, 50, 57, 69, 77, 79, 81
Orriols, Pere 80
Ortiz, Pilar 67, 81
Ortiz, Manuel 71
Pallás, Isabel 81
Pàmies, Teresa 78
Parera, Agustí 73
Parias, Antonio 73
Paris, Núria 56
Peñalver Gambin, Miguel 71
Pérez, M. Carmen 81
Pérez i Conill, Jordi 81
Pérez Luz, Alberto 71
Pi, Joan 73
Piera, Camil 80
Piquet, Jaume 77
Porta (Dr) 48
Port Barceló, Salvador 70
Puget, Guillem 80
Quintana, Josep 73
Ramírez, Josep 81
Ramírez, Robert 55, 56,
Rañé, Josep M. 28, 77
Recio, Josep Lluís 58, 60, 67, 81
Requena, Josep 80
Ribera, Daniel 79
Rigat, Gabriel 53, 57, 80
Ripoll, Immaculada 56
Rius Planas, Jaume 73
Rodríguez, Fina 68
Roig, Pilar 50
Ruiz Pelegrin, Francisco 73
Sainz López, Gregorio 80, 81
Sama, Marta 67, 81
Sambola Puig, Francesc 70
Sánchez, Isabel 81
Sánchez Bosch, Josep 23, 51, 59, 69, 81
Sánchez Cuéllar, Rodolfo 18, 73, 74
Sebastian, Josep M 67, 68, 81
Sèculi, Elisa 23, 78
Segura i Romero, Lluís 56, 57, 81
Segura i Romero, Ricard 23, 34, 77, 79,
Serra, Ramon 73
Surroca, Josep Lluís 14, 73
Zamora, M. Angels 67
Vázquez Montalbán, Manuel 14, 73
Villegas Giralt, Manuel 70